

ראש השנה תשפ"ז

על הצדיקים ועל החסידים

זוה סוד המתקת הדינים ע"י השופר

מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל בעל 'שבט הלוי'

איך זוכים שהתפילות יתקבלו

לקט הנהגות ממרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל

שאלו לרבינו איך זוכים שהתפילות יתקבלו
בשמים בראש השנה?
השיב רבינו מתפלל בלב שלם.

זה הקבלה הכי טובה עכשיו

בחודש אלול רבינו היה אומר לאנשים
עכשיו ערב ראש השנה, תתפללו זה
הקבלה הכי טובה עכשיו. להתפלל.

הקפדות רבינו מילדותו

(עשרת ימי תשובה תשע"ו) אמר רבינו
מילדותי הקפדתי בימי הדין בשלשה דברים,
א. שמירת הדיבור. ב. לתת כסף לצדקה.
ג. לגמור את התהילים בכל יום מעשי"ת.

(הכתבה המלאה בעמוד 5)

וּבָכֵן יִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי וְכו', וּבָכֵן תִּן פְּחֻדָּה
וְכו', וְתִמְלֹךְ אֲתָה הוּא ה' וְכו', מֶלֶךְ
עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלֹּ וְכו'.

זוה סוד המתקת הדינים ע"י השופר,
בְּעֵבֶר הַבּוֹרָא ית"ש מְכַסָּא דִּיין לְכַסָּא
מֶלֶךְ, אֲשֶׁר אֵין הִנְהַגְתּוֹ עַל פִּי כִלְלֵי הַדִּין
וְהַמְשַׁפֵּט, וְהוּא בִּאֲחַת וּמִי יִשִּׁיבֵנו.

והוא עומד מכסא הדין לכסא רחמים

ועל זה נאמר שפיר אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעִי
תְּרוּעָה - (מדרש ויק"ר כט) 'שהן מכירין
לפתוח את בוראן בתרועה, והוא עומד
מכסא הדין לכסא רחמים ומתמלא
עליהם רחמים והופך להם מדת הדין
למידת רחמים. היינו בהמלכתו ית',
שמעתה הנהגתו ית' אינו עפ"י כללי הדין
והמשפט, אלא לפי כללי מלך, שבידו
לחוננם חנם, לבטל כל הקטרוגים ולרחם
עליהם שיצאו זכאים בדין.

(מתוך תהילים 'שבט הלוי' פ"ט)

אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעִי תְּרוּעָה (תהילים פ"ט)

הנה הבדל גדול יש, בין הנהגת מלך
להנהגת שופט. השופט צריך ומחויב
לשפוט לפי כללי החוק והמשפט, לדון
כל איש כפי מעשיו וכפרי מעלליו, ואין
לורשות ואפשרות לוותר ולמחול ולשנות
את החוקים. לא כן כאשר המלך דן,
מלך פורץ גדר (עי' סנהדרין כ:), ובידו
לעשות ככל העולה על רצונו, ברצותו
ממית וברצותו מחיה וחונן ללא טעם,
ואין מי שימחה בידו ולבוא עליו בטענה.
והנה עיקר עבודתם של ישראל ביום
ר"ה להמליך את הבורא ית' בעולמו,
כמאמר חז"ל (ר"ה לד:): 'אמרו לפני
מלכיות כדי שתמליכוני עליכם', ועל זה
סובב הולך כל תפילות הימים הנוראים:

מערכת 'על הצדיקים'

מברכת את כל הכותבים, העורכים, המפיצים, השותפים והקוראים
בברכת שנה טובה וכתובה וחתימה טובה

היאך יתכן שיבטלו חכמים זכותם של כל ישראל לזכות בדין, משום חשש שמא יהא אחד שיכשל בחילול שבת

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על ביטול מצות שופר בשבת

עֲלֵה אֱלֹקִים בְּתִרְעָה ד' בְּקוֹל שׁוֹפָר (תהילים מ"ז)

רחמים [וכדאיתא בגמ' בפסחים (נ.)]. ולכן בשבת קודש יכולים לזכות בדין גם בלא השופר, כי מחמת עצם קדושת השבת יושב הקב"ה על כסא רחמים. והוסיף החתם סופר הק', שעיקר כוח השבת לעמוד במקום מצוות שופר, זהו דווקא כאשר אנו שומרים את השבת כראוי, והיינו שמתבוננים אנו בקדושת השבת ומתעוררים עי"ז לאמונה, וכדכתיב (שמות לא) "אות היא ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדישכם", אבל אם לא שומרים את השבת כראוי, עלול השבת ליהפך לקטרוג ולא לזכות ח"ו.

וראוי לקבל קבלה טובה ביום זה בעניין הנוגע לכבוד השבת

והעיקר להתחזק בראש השנה שחל להיות בשבת בקדושת השבת, וראוי לקבל קבלה טובה ביום זה בעניין הנוגע לכבוד השבת, וכגון ללמוד הלכות שבת בכל השנה כולה באופן קבוע, או לקדש יותר את יום השבת בלימוד התורה, או לפעול אצל אחרים לעורר אותם על החובה ללמוד הלכות שבת ולהיות בקי בהם על בורים, וכיוצ"ב, ודבר זה יועיל שקדושת השבת תגן עלינו להשבית המקטרגים.

בגמ' בר"ה (כט:) מבואר דטעם הדבר שאין תוקעים בשופר בשבת הוא משום גזירת חכמים שמא יעבירונו כדי ללמוד אצל הבקי. וראוי להבין העניין, שהלא כל זכותינו ביום הדין הוא על ידי התקיעות וכדאיתא במדרש (ויק"ר כ"ט) שעד תקיעת שופר יושב הקב"ה על כסא דין, ועל ידי השופר עומד מכסא דין לכסא רחמים, ולולא התקיעות נמצאים אנו בסכנה עצומה וכדאיתא בזוה"ק (ח"ג צ"ט ע"א ועוד) שהשופר מבלבל טענת המקטרגים, ושובר כח הקליפות הקשות, ומגן עלינו ממלאך המוות, וא"כ היאך יתכן שיבטלו חכמים זכותם של כל ישראל לזכות בדין, משום חשש שמא יהא אחד שיכשל בחילול שבת.

ואמנם התוס' בר"ה (טז) הביאו בשם בה"ג דמה שאמרו בגמ' "כל שנה שאין תוקעים בה בתחילתה מריעין לה בסופה", אין מדובר בראש השנה שחל להיות בשבת אלא באופן שלא תקעו מחמת אונס. אך הא גופא צריך ביאור, מה נשתנה בשבת קודש שמתבטלים בו המקטרגים ללא התקיעות.

שבשבת קודש הדינים ממותקים ע"י השבת

וכבר עמד בזה החתם סופר (דרשות ח"ב) וביאר שבשבת קודש הדינים ממותקים ע"י השבת עצמה ולכן אין צריכין תקיעה לשחק הקטיגור.

ויש להוסיף בביאור העניין, עפ"י מה שכתוב בזוה"ק (שמות ל"ב) שבשבת אין דין והכל רחמים, וכן כתב האריז"ל (שעה"כ) שבשבת קודש יושב הקב"ה על כסא רחמים, כי שבת קודש הוא מעין עולם הבא, והנהגת עולם הבא כולו

לְעִלּוֹי נִשְׁמַת

הַרְה"ג

ר' אֶלְטֶעֶר מֵרֵדְכִי בִּרְג' זצ"ל

ב"ר ד' ז' ז'

מֵרֵא דֵּאֲתֵרֵא דְקֵהִילַת עֵטֶרֶת רֵא"ש
מוֹנְסֵי נְיוֹ יוֹרֵק

נִלְבֵּ"ע ח"י סִיוֵן תשע"ו

ת.נ.צ.ב.ה

שאכן פסוקי השופרות הרי הם עולים כמו השופר ממש

ולהשלמת הדברים נביא בזה עוד יסוד גדול בעניין זה, דהנה כתב הרמ"א (תקפ"א) דאין תוקעין בערב ראש השנה כדי להפסיק בין תקיעות רשות לתקיעות חובה, ובמשנה ברורה שם (סקכ"ד) הוסיף שגם בשנה שר"ה שחל להיות בשבת שאין תוקעין בר"ה, מ"מ אין תוקעין בערב ראש השנה, ובשעה"צ שם (סקל"ה) הביא טעם הדבר בשם אחרונים "דמאחר שאומרים זכרון תרועה הוי כמו תקיעה".

לכוון באמירת הפסוקים שהרי הם באים במקום השופר

ולמדנו מדבריו שבשבת קודש אכן ע"י אמירת הפסוקים נחשב כמו תקיעת שופר ממש עדי כדי שמה"ט אין לתקוע בערב ר"ה החל בשבת. ובאמת הנה גם בר"ה שחל בשבת אנו מסיימים ברכת שופרות ב'שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים' ואף שאין אנו תוקעין ומריעין כלל, ומשמע מזה שאכן פסוקי השופרות הרי הם עולים כמו השופר ממש. [ונראה כוונתו ע"ד "ונשלמה פרים שפתינו" שבזה הזמן לימוד פרשיות הקרבנות נחשב לנו כאילו הקרבנו]. ועפמ"ד יש לנו להתעורר טובא בר"ה שחל בשבת לכוין ביחוד באמירת הפסוקים שהרי הם באים "במקום" השופר.

ובאמת עוד עניין יש בזה, ששבת קודש בעצמותה עומדת כנגד מצוות שופר, שהלא תקיעת שופר עניינה להמליך את הקב"ה בקול שופר (וכמוש"כ רס"ג בטעם הראשון מטעמי תקיעת שופר, והריטב"א בר"ה טז. ועוד), וכמו כן עניינה לעורר את האדם לתשובה (וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ג מהלכות תשובה, "אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו כלומר עורר ישנים משנתכם וכו'), ושני עניינים אלו מתקיימים על ידי שבת קודש, שהרי המלכת הקב"ה באה מתוך הכרה בקב"ה שהוא בורא עולם ומתוך כך אנו משועבדים לו, ועניין זה מתקיים בשבת קודש שיסודו לעורר את האדם לאמונה בקב"ה, וכמו כן שבת קודש הוא זמן המסוגל לעורר בתשובה, דשבת אותיות תש"ב, דמתוך דביקות האדם ליצורו בשבת קודש הוא בא לידי תשובה, ונמצא שמתקיים עניין השופר בשבת קודש מחמת עצם קדושת היום. ומה עוד, שכבר אמרו חז"ל "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו", וא"כ בזכות שמירת שבת כראוי ביום זה [מתוך אמונה בבריאת שמים וארץ ביום זה], זוכים למחילת עוונות, ועי"ז יוצאים זכאים בדין.

זה כעין 'עקידה' עבור קידוש השם

ובמשך חכמה בפר' אמור (ויקרא כג) כתב עוד, דעצם המסירות נפש של עם ישראל לוותר על מצוות שופר הנצרכת לנו כעין פיקוח נפש ממש, כדי שלא ניכשל בעוון חילול שבת דשמא יעבירנו וכו', הרי זה כעין 'עקידה' עבור קידוש השם, וכיון שכן, הרי זה גופא עקידה רוחנית מופלגת ומועיל לרצות אותנו כמו שמראה זכרון שופר בזכות העקידה, עכ"ד. ויש להוסיף עוד עפ"י מש"כ החת"ס (בתורת משה פר' וירא ד"ה א"נ י"ל) שמי שאין לו אמונת חכמים אין לו חלק בהזכרת עקידת יצחק, ששם מצינו שיצחק האמין לדברי אברהם ופשט צווארו למסור נפשו על דברי חכמים אף במה שהוא נגד השכל, ועוד כתב החת"ס בדרשות (דף י', ובדף שמ"ט טור ד') דעיקר תקיעת שופר הוא לקבל תורה שבעל פה, וא"כ מבואר היטב דבשבת קודש ע"י שאנו מקבלים על עצמינו אמונת חכמים שלא לתקוע בשופר כפי תקנת חז"ל, הרי אנו מעוררים זכות עקידת יצחק על ידי שאנו ממשיכים בדרכו למסור נפש לקיים דברי חכמים, ובשוב יכולים אנו לזכות בדין בלא קול שופר.

(מתוך הגליון מאמר שבועי בדרכי עבודת ד', ראש השנה תשפ"ד)

לוקח יענקל'ה כובע גדול וישן של אבא, עושה פרצופים... ואז - אבא פורץ בצחוק... וכל מערכת המשפט "נשברת" ומשתבשת

מאוצרותיו של הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

ה', באור פניך יהלכון (תהילים פט)

ואנו תוקעים

בשופר - מריעים
לפני המלך בקול
שופר, ממליכים
את המלך בתוך
המדינה! המלך
נמצא כאן, הוא
מולך עלינו והוא
זה שעושה את

המשפט! אחרי תקיעת השופר אין המערכת מתנהלת על פי מערכת המשפט, אחרי "אשרי העם יודעי תרועה" ההנהגה היא: "ה' באור פניך יהלכון" (תהילים פט).

וכשיש את אור פניו יתברך, המלך עצמו עם כל האהבה שלו ועם כל הרחמנות - חסדו הוא אינסופי! משל נוסף מחיי היומיום.

יענקל'ה מגיע הביתה ובידו פתק מהמלמד: "יענקל'ה לא מתנהג כראוי...". באותו רגע נהיה חושך בבית, מתחילה עכשיו מערכת של דין ומשפט. אבא כועס, אמא כועסת - "מלאכים יחפזון... חיל ורעדה יאחזון"... יענקל'ה חושש מאוד מהמשפט העומד לבוא עליו, הוא כל כך קטן - ואבא כל כך גדול... מה הוא יכול לעשות? לוקח יענקל'ה כובע גדול וישן של אבא, לובש אותו על ראשו, עושה פרצופים... ואז - אבא פורץ בצחוק... וכל מערכת המשפט "נשברת" ומשתבשת. מה קרה כאן? אבא היה אמור לעשות סדר עם יענקל'ה. יענקל'ה היה מבטיח שממחר הוא יקום בזמן... אבא היה אומר לו: "אבל אתמול גם הבטחת וגם שלשום וגם לפני שבוע"... ויענקל'ה היה מצהיר ומבטיח בכל ליבו שממחר באמת ובתמים הוא מתחיל לקום בזמן. "טוב" - אומר האבא - "אבל מה תאמר לרבי בחיידר?"...

בדרך הרגילה יש כאן מערכת ארוכה ומסובכת של משפט, אבל כשיענקל'ה מצליח להוציא חיוך מאבא - יש כאן אור פנים, וכשיש עסק עם "אור פנים" - יש קשר של אהבה, ובמילה אחת אפשר לפעול מה שלא מצליחים לעשות בדרך הרגילה גם לאחר מאמצים רבים!

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'יפה נוף')

מהו עניין השופר? משל למלך שהיה גר בעיר הבירה, והיתה מדינה רחוקה השייכת לו. מאחר שמדינה שאין בה מלכות "איש את רעהו חיים בלעו" (אבות ג), לכן שלח לשם שוטרים ושופטים, ומסר בידיהם מערכת חוקים לפי היושר של המלך, עם הרחמנות והחסד של המלך - שעל פיה יש לנהל את כל מערכת המשפט.

והנה מובא אדם למשפט לפני השופט. השופט שומע את המקרה, בודק וחוקר - מעיין בספר החוקים שנמסר על ידי המלך, ומגיע למסקנה שמגיע לאדם זה עונש מסוים. מתנפל האדם לפני השופט ומבקש: "אנא שופט נכבד, תחון אותי! נכון, חטאתי, אבל אני מבקש... יש לי משפחה וילדים... וגם הרי אתה, השופט, קרוב משפחה שלי"...

אומר לו השופט: "דע לך! קיבלתי מערכת ותוכנית שעל פיה מנהיגים את הצדק והיושר במדינה זו. אם אני מתעלם ממערכת זו - אני ממוטט את כל מערכת היושר במדינה. לכל אחד יש כל מיני סיבות שלכן צריך לחון אותו... אבל לא ייתכן לחרוג ממערכת החוקים של המלך, כי לולי מערכת זו, כל המדינה תיכנס לתוהו ובוהו!"

ויהי היום והמלך בכבודו ובעצמו בא לערוך משפט במדינה. מיד בא אותו אדם לפני המלך, ומתחנן לפניו - "אנא, תחון אותי... אתה מלך של חסד, ואני גם קרוב משפחה שלך"... אומר לו המלך: "אני חונן אותך". מעיר אחד השרים למלך: "אם המלך חונן אותו, הרי זו פגיעה בכל התוכנית... יהיה כאן תוהו ובוהו!" עונה המלך: "ראשית כל אני כאן, וכשאני כאן אין צורך למדינה שתתנהל על פי מערכת המשפט והחוקים - היא מתנהלת על ידי המלך עצמו. ועוד, הרי כל תוכנית המשפט היא מהחכמה שלי - ואני הוא זה שמחונן אותו, ובאפשרותי לחון את אשר ארצה לחון".

בראש השנה הקב"ה דן את העולם כמו בכל יום ויום על פי מערכת הדין והמשפט. כולם עוברים לפניו כבני מרון, אין אפשרות להינצל ולהתחמק ממערכת הדין והמשפט - הצדק והמשפט של המלך מתוכנן על פי סדר מדויק, לפי חכמה ורחמנות, על פי חסד ועל פי דין - אין כל אפשרות לחרוג מהכללים - כי אז יהפך העולם לתוהו ובוהו. והנה מגיעה העת

בליל ראש השנה היו באים אלפים להתברך מרבינו במשך כמה שעות, והיה מתעייף מזה מאד, ודיברו עמו אולי לזוטר, אמר רבינו איך אפשר לזוטר על ברכות שכל כך הרבה יהודים מברכים אותי

הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א לקט הנהגות משר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל

שאלו לרבינו איך זוכים שהתפילות יתקבלו בשמים בראש השנה? השיב רבינו- מתפלל בלב שלם. שאלו לרבינו איך לשמר לכל השנה את החיזוק של ימים נוראים? תפילה בכוונה.

זה הקבלה הכי טובה עכשיו

בחודש אלול רבינו היה אומר לאנשים עכשיו ערב ראש השנה, תתפללו זה הקבלה הכי טובה עכשיו. להתפלל.

איך אפשר לזוטר על ברכות

לרבינו זצ"ל היה ידיד נפש עוד מפינסק, הגאון רבי בערל ויינטרוב. לפני שנים רבות הגיע פעם בראש השנה לבקש ברכה. רבינו זצ"ל הביט עליו ואמר לו: "אתה בא אלי לבקש ברכות? אתה הרי מכיר אותי, אתה יודע את האמת". במאמר המוסגר יש להוסיף, כי זה גופא, בגלל שהגאון הנ"ל הכיר כל כך טוב את רבינו זצ"ל, לכן הגיע לבקש ממנו ברכה... כידוע בליל ראש השנה היו באים אלפים להתברך מרבינו, במשך כמה שעות והיה מתעייף מזה מאד, ודיברו עמו פעם אולי לזוטר על כך, אמר רבינו איך אפשר לזוטר על ברכות שכל כך הרבה יהודים מברכים אותי.

רבינו היה אומר כל יום מזמור אחד בתהילים, ומתחיל מחדש למחרת יום הכיפורים. ושמעתי מרבינו שהיה גומר את ספר התהילים באמצע חודש אב, ומאז אומר כל יום עשרה פרקים כדי לסיים את התהילים עד ר"ח אלול, ובמשך חודש אלול אומר כל יום עשרה פרקים כדי לסיים פעמיים את התהילים עד ראש השנה, ובעשרת ימי תשובה היה גומר כל יום את כל הספר.

היום זה הלך מהר

(שבת תשובה תשע"א) אמר רבינו שכבר בלילה אחר חצות גמר התהילים, וזה לוקח לערך שעה וחצי. ופעם אחת סיים רבינו כל ספר התהילים, כמנהגו כל עשרת

ימי תשובה, ולאחר שסיים אמר שזה לוקח כשתי שעות, ואמרתי לו שהסתכלתי בשעון ולקח כשעה וחצי וקצת פחות, ואמר רבינו: נו, היום זה הלך מהר.

הקפדות רבינו מילדותו

(עשרת ימי תשובה תשע"ו) אמר רבינו מילדותי הקפדתי בימי הדין בשלשה דברים, א. שמירת הדיבור. ב. לתת כסף לצדקה. ג. לגמור את התהילים בכל יום מעשי"ת.

אתה לא התפללת מספיק טוב ב'ראש השנה'.

ראש ישיבה אחד בא לספר שחסר לו חמישים אלף דולר, אמר לו רבינו אתה אשם אתה לא התפללת מספיק טוב ב'ראש השנה'.

איזה קבלה ראוי לקבל

שאלו לרבינו איזה קבלה ראוי לקבל על עצמו לראש השנה וענה לשבת וללמוד זה הקבלה הכי טובה, ואח"כ הוסיף ואמר לשואל באמת אתה מחויב את זה גם בלי ראש השנה. אברך ת"ח, ששאל מה לקבל קבלה לראש השנה אמר לו רבינו תלמד בהתמדה, ותלמד דברים שעדין לא למדת, כגון קידוש החודש.

אחד שיש לו בעיות באוזניים. אמר רבינו שילמד הלכות תקיעת שופר.

אחד שאל מה לקבל להתחזק בבין אדם לחברו? והשיב רבינו: לא לריב עם החברים. (מתוך הספר 'להידבק')

על כן אין לנו להסתפק בברכת 'שנה טובה' בלבד, אלא נבקש שתהיה שנה טובה ומתוקה... שגם בעינינו נראה ונרגיש שנה טובה

מאוצרותיו של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם... נֶזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ

ומתוקה, וביאר הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, כי באמת כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, וגם ה'מרירות' היא לטובה, וכדוגמת רופא שנותן תרופה מרה לחולה, שאין ספק שזהו הטוב ביותר בעבורו אלא שהיא מרה כלענה... על כן אין לנו להסתפק בברכת 'שנה טובה' בלבד, אלא נבקש שתהיה שנה טובה ומתוקה... שגם בעינינו נראה ונרגיש את 'מתיקות התרופה', ושיתחדש עלינו שנה טובה גם כפי קוצר שכלנו ודעתנו...

לא יוסיף קוצים למדורת העוונות

מעשה בחסיד אחד שנכנס אל הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע, ובכה לפניו מקירות לבו על מצבו השפל ברוחניות, ובתוך דבריו פלט בלשונו שהוא כולו טבוע ברפש ובוץ, נענה הרה"ק מטאלנא והשיב לו - הבוץ הגדול ביותר אין לו קיום ויטיב לבסוף אם אין מוסיפים לתת בו מים... כלומר, שאין עליו כי אם להחליט בהחלטה גמורה שמכאן ואילך לא יוסיף קוצים למדורת העוונות, אלא יעזוב דרך רשע וישכון באהלי שם, וממילא יתייבש הבוץ מאליו ויצא מאפילה לאור גדול.

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ביאר מה שפירשו בגמ' (ר"ה יח.) מה דאיתא שבר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון, מאי כבני מרון וכו', ריש לקיש אמר כמעלות בית מרון, שהנה עינינו הרואות שיש אחד העומד בראש ההר ורעהו עומד בתחתית ההר, ולאחר זמן מה התהפכו היוצרות ועולים ויורדים בו, ואם ברצוננו לידע מי הוא העולה ומי הוא היורד אין לנו אלא להביט אחר פניהם, שמי שפניו כלפי ההר הרי הוא העולה בהר, וסופו שיגיע לפסגה, ולעומת זאת מי שפניו כלפי הארץ הרי הוא בחזקת יורד, ואף אם עתה נמצא למעלה אך סופו שירד. על דרך זה הוא בעינינו עבודת ה', אשר מי שענינו נשואות כלפי מעלה ורוצה לעלות בהר ה', אזי אף אם נמצא עתה בתחתית שפל המצב מ"מ שם 'עולה' עליו, וכבר ידון על שם סופו, לעומת זאת מי שעומד בראש ההר אך ל"ע פניו למטה והרי הוא במצב של ירידה, אזי תחילתו יוכיח על סופו כי מר הוא.

כתב ה'טור' (סי' תקפ"א) וז"ל: רוחצין ומסתפרין בערב ראש השנה וכו'. מנהגו של עולם, אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואין חותך צפרניו לפי שאינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים וכו' ומחתכין צפרניהם ואוכלין ושותין ושמים בר"ה לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס, לפיכך נוהגין לספר ולכבס בער"ה ולהרבות מנות בר"ה. הוסיף ע"ז ה'ט"ז' (סק"ה) 'מכבסין ומסתפרין בער"ה, הטעם בטור להראות שאנו בטוחים בו יתברך שיוציא לצדק משפטינו, והיינו משום שהבטחון עצמו הוא גורם שנזכה בדין.

איתא בגמ' (ר"ה טז.) 'אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם', כלומר שאבינו שבשמים רוצה להוציא לצדק דיננו, ולהשפיע עלינו שנה טובה ומעוטרת, על כן מבקש מעמנו אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם ואז אוכל להשפיע עליכם ברצוני הטוב. ובכלל ה'שתמליכוני עליכם' - חיזוק ויסוד עמוד האמונה שהקב"ה מלך על כל הארץ, עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, ואין דבר הנעשה בזה העולם שלא ברצונו, ואין דבר נעלם מנגד עיניו, ועל כן אמר הקב"ה 'אמרו לפני מלכויות, ר"ל כל ימים אלו בעמוד וחזור קאי - חזרו פעמים הרבה אודות 'מלכותו בכל משלה', ושהמלך יושב על כסא רם ונשא, עד שיכנסו הדברים לתוך הלב, וכל עצמותיו תאמרנה כי 'מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור'.

והוסיפו לבאר בזה, כי היות ואבינו מלכנו חפץ שנזכה בדין ונזכה לקבל את כל ההשפעות הטובות בגשמיות וברוחניות לכל השנה הבעל"ט, על כן נתן לנו את ה'עצה' והכח שעל ידה אכן נזכה ל'זכרנו לחיים', לזה 'גילה' הקב"ה וציוונו 'אמרו לפני מלכויות' - החזיקו בעמוד האמונה כי ממנה תוצאות חיים, וכמקרא מפורש (חבקוק ב) 'וצדיק באמונתו יחיה', וגדולה היא האמונה להמתיק את כל הדינים, ולהמשיך התעוררות רחמים רבים לטוב לנו כל הימים.

היה נוהג לברך ב'שנה טובה ומתוקה'

הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע היה נוהג לברך ב'שנה טובה

אמר קרא (תהילים יא) "ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו, יעלוז שדי וכל אשר בו וגו', לפני ה' כי בא לשפוט הארץ", ומכאן הוכיח רבינו המאירי (חיבור התשובה מאמר ב פ"ו) על מצות השמחה שיש ביום ר"ה, כי בא ה' לשפוט את הארץ, ואנו זוכים לקבל את פניו.

וכך איתא בדרשות 'חתם סופר' (ז"ך אלול תק"ע) וז"ל: אבל הענין כי יום ר"ה הגם כי הוא יום נורא - יום דין ומשפט על כל יצורי תבל, מכל מקום אינו יום עצבון, ואדרבה דווקא בחדוות לב של תשובה ואהבה ודביקות ובכיה של שמחה - הטיבו 'נגן' בתרועה. ב'שמך יגילון כ'ל ה'יום ר"ת בכיה, אבל עצבות ושברון לא יוזכר ולא יפקד כי הוא מסיטרא דקליפא וסיטרא דדינא ואין לעורר דין ביום ההוא. ע"כ. ומפורש נתנבא הנביא (נחמיה ח) ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם.

מעתה תעלה התמיהה, כיצד ניתן להיות בשמחה וביראה גם יחד... אך באמת אין בזה סתירה כלל, וכמו שכתב הרה"ק הרד"ב מפשיסחא זי"ע במכתב (בסוף ספר קול שמחה) שבימים אלו השמחה והדאגה מסותרת בפחד, יזכה ה' להיות שניהם גם יחד.

ויוצא במחולות וריקודים כשבנו הקטן בחיקו

משל הדבר למי ששרוי בעת שמחתו, ויוצא במחולות וריקודים כשבנו הקטן בחיקו, והנה אם יהיה שקוע כל כולו רק ב'שמחה' אזי יכול הבן להישמט מידי ולהימנע בין שאר הרוקדים ח"ו, אמנם אם יתן ראשו בדאגה על שמירת הבן ולא יסיר עיניו ממנו הרי לא ישמח כלל, ואין מקומו בתוך המעגל... אלא הרי הוא שמח ודואג על הקטן כאחד. כיוצ"ב ייאמר לענין ר"ה, כי צריך להיות בשמחה גדולה מעבודת היום ומגודל הכוחות אשר ניתנו בידו לפעול לעצמו אך טוב וחסד, ומאידך צריך לדאוג מאימת הדין, ואם יאחז רק במידת השמחה אזי יחסר לו במידת היראה, לעומת זאת אם ירבה בדאגה תחסר לו השמחה, ולא ינצל את סגולת היום כראוי. אלא צריך לקיים בעצמו 'וגילו ברעדה' בבת אחת.

הלך ליטול עצה מהמקובל רבי שלמה אלישיב זי"ע

סיפר אחד מגאוני וצדיקי ירושלים זצ"ל, שאביו היה משמש כשליח ציבור בימים נוראים בבית הכנסת 'זהרי חמה' שבעיה"ק ירושלים במשך שנים רבות. לפני ראש השנה

תרפ"ה הגיע אדם חשוב מחוץ לארץ והביע את רצונו להתפלל הוא כש"ץ בימים הנוראים. אביו הסתפק מאד בדבר, כי קשה היה בעיניו לוותר על מנהגו זה לרדת לפני התיבה, והוא הלך איפוא ליטול עצה מאת המקובל הקדוש רבי שלמה אלישיב זי"ע, בעל ה'לשם שבו ואחלמה', כדת מה לעשות. נענה בעל ה'לשם' ואמר לו, כשמזדמנת עגמת נפש לפני יום הדין, היא מועלת רבות - לזכות בדין, אם כן, כדאי לך לוותר. ובכל זאת, אם נגזר עליך להיות ש"ץ יזדמן לך במקום אחר... (אכן, כך הווה שבקשוהו במקום אחר נכבד למאד).

פעם אחת אירע 'משבר' גדול בענייני המסחר

איש חסיד היה בדורות הקודמים בעיה"ק ירושלים ושמו הרב יוסף וויינבערג ז"ל אשר הקב"ה בירכו בעשירות, פעם אחת אירע 'משבר' גדול בענייני המסחר, וכל ה'סוחרים' שבירושלים הילכו כשהם דואגים טרודים ומבולבלים - כי כל עתידם היה תלוי ועומד כיצד יגמר זה המשבר... זולתי ר' יוסף הלז כשלוות נפשו לא פסקה בכהוא זה, באחד הימים נסע ר' יוסף לטבריא ופגשו הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע שהיה דר אז בטבריא, וישאלהו הרבי כיצד היו בך כוחות הנפש לעזוב את ביתך ועסקיך בזמן כזה במצב כזה שהכל תלוי ועומד, ענה ר' יוסף ואמר מיין יריד איז ראש השנה (ה'יריד' שלי הוא בר"ה), כלומר כי אז הוא הזמן לשנות את הקצוב לו לאדם, אבל במשך השנה אין בזה אלא 'גילוי' כמה ומה נקצב בר"ה... מאז היה ה'ברכת אברהם' חוזר הרבה על דבריו אלו מיין יריד איז ראש השנה... מיין יריד איז ראש השנה... (קטעים מלוקטים מתוך 'באר הפרשה', ראש השנה תשפ"ה)

יאמר הקב"ה לאדם: כדי שאקבע אם להיענות לבקשה שלך ולגזור לך שנות חיים, יש לבחון אותך, האם אתה עצמך יודע על מה אתה מבקש? לשם מה אתה צריך חיים?

מגיד המישרים הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א על כתבנו בספר החיים

זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, וכתבנו בספר החיים (מתוך התפילה)

בראש השנה ובעשרת ימי תשובה אנו מבקשים מהקב"ה: "זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, וכתבנו בספר החיים". יאמר הקב"ה לאדם: כדי שאקבע אם להיענות לבקשה שלך ולגזור לך שנות חיים, יש לבחון אותך, האם אתה עצמך יודע על מה אתה מבקש? לשם מה אתה צריך חיים? מה המבט שלך על החיים? מהו סוד החיים? רבי איצ'לה מוולוז'ין זצ"ל, בנו של רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, כותב על אביו בהקדמה לספרו "נפש החיים": "וכה היה דברו אלי תמיד, שזה כל האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים [לאחרים] ככל אשר ימצא בכוחו לעשות". כדי להבין את העומק המונח בדבריו, נקדים ונגע במשנתו של הסבא מקלם זצ"ל:

האדם הוא נזר הבריאה, אך מצד שני, הוא היצור האומלל ביותר בתבל

מצד אחד האדם הוא נזר הבריאה, אך מצד שני, הוא היצור האומלל ביותר בתבל. ולמה? כי הוא איננו מסוגל לעשות שום דבר בכוחות עצמו. מהרגע שהוא נולד ועד לרגע שבו הוא עוזב את העולם, הוא נזקק לחסדי אחרים. נולד התינוק - מהרגע הראשון הוא תלוי בזולת וזקוק לעזרה בכל צרכיו וענייניו. אמו מטפלת בו, מאכילה אותו, מנקה אותו, מרגיעה את בכיו... ברוך ה', התינוק גדל, וכבר הגיע לגיל שנה, הוא עדיין איננו מסוגל ללכת בכוחות עצמו. לאט לאט, בהדרגתיות, עוזרים לו ללכת, מחזיקים בידו. בתחילה הוא פוסע כמה פסיעות ומועד ונופל, ועם הזמן הוא לומד לפסוע בכוחות עצמו. התינוק איננו מסוגל ללעוס, אין לו שיניים. רק לאחר שהוא גדל מעט, מתחילות לצמוח שיניים בפיו. החניכיים כואבות, והוא ממרר בבכי, ושוב הוא זקוק לאמו שתשאהו בחיקה ותרגיע את בכיו. כל שנות גידולו נתון הילד לחסדי אמו. היא דואגת לכל צרכיו, מכינה ומבשלת את מאכליו ודואגת שהמאכלים יהיו

נקיים ובריאים, שלא יקלקל את קיבתו. היא מלבישה אותו בבגדים חמים, שלא יצטנן. וכשאינו בקו הבריאות, היא דואגת לבריאותו ולהחלמתו, הולכת אתו לרופא ועוקבת באהבה ובדאגה אחר מצבו. לאורך כל שנות ילדותו של הילד הוא זוכה לחינוך על ידי הוריו. הם מדריכים ומחנכים אותו בכל דבר, קטן כגדול. מלבד החינוך לתורה, יראת שמים ומידות טובות, הם מלמדים אותו איך לדבר ואיך לאכול, ואפילו איך לחצות את הכביש בבטחה. בכל דבר הוא זקוק להוריו ולרבותיו, ללמודיהם ולהדרכתיהם.

כשילד גדל ומגיע לפרקו, הוא זקוק לעזרתם של שדכנים

כשילד גדל ומגיע לפרקו, הוא זקוק לעזרתם של שדכנים. ולאחר שמקים את ביתו ונהיה בעל משפחה, הוא נזקק לגמ"ח השכונתי... וכשהוא זוכה לחתן את ילדיו ולהזדקן בכבוד, עם הזמן כוחותיו נחלשים, ושוב הוא זקוק לעזרתם של אחרים. בכל דבר ודבר, במשך כל ימי חייו, נזקק האדם לעזרת הזולת. בלעדי העזרה הזו הוא לא יוכל להתקיים. האם ראינו תופעות כאלה אצל בעלי החיים? לא! בעל חי מיד לאחר שנולד נפרד מאמו והוא עצמאי לגורלו. לא מצינו אצל בעלי החיים שיתלוננו על כאבי שיניים ולא על הצטננות... הם אינם שומרים על היגיינה, אינם מקפידים על אורח חיים בריא, ובכל זאת מעולם לא נזקקו לשירותי 'קופת חולים'... אף אחד לא מדריך אותם איך לחצות כביש, וכמעט שלא נדרסים. הם גדלים פרא, מוצאים את מזונם בכוחות עצמם. למה אצל בני אדם כל תהליך הגדילה שונה? מדוע הקב"ה ברא את האדם באופן כזה שהוא זקוק כל העת לחסדי הזולת? אומר הסבא מקלם: יסוד הדבר הוא - כדי להשריש בנו את יסוד המוסר, יסוד הטוב, שהאדם נברא לא כדי לקבל, אלא כדי לתת ולהועיל לאחרים!

כוח הנתינה הוא כוח החיים

אומרת התורה (דברים כ, יט): "כי תצור אל עיר... לא תשחית את עצה... כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות כי האדם עץ השדה..."

העץ מניב פירות, נותן מעצמו לאחרים. אומר הקב"ה: עץ שנותן - יש לו חיים, לכן - "ואותו לא תכרות". אבל - "רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא" - הוא אינו נותן מאומה אלא חי לעצמו, אם כן, "אותו תשחית וכרת" - אין לו קיום, אין לו חיים.

"כי האדם עץ השדה" - כל הקיום של האדם הוא כדי שיעשה פירות ויתן משלו לזולת ויועיל לאחרים. כוח הנתינה הוא כוח החיים. אתה רוצה לחיות? תן לאחרים! אדם שחי בשביל עצמו - חשוב כמת, אין לו קיום.

ואומרים חז"ל (מדרש תנאים, דברים פרק כ): "לא תשחית את עצה" - לעניין צדיקים הוא אומר, והרי דברים קל וחומר - ומה האילנות שאינן לא רואין ולא שומעין ולא מדברין, על ידי שהן עושין פירות חס עליהן המקום מלהעבירן מן העולם, אדם שהוא עושה את התורה ועושה רצון אביו שבשמים, על אחת כמה וכמה שיחוס עליו המקום מלהעבירו מן העולם". אם כן למדנו, שלעץ פרי אין שום הנאה מהצמחת הפירות, כל מטרתו היא - להועיל לאחרים!

וכך אומר המדרש (קדושים ח) על הפסוק (ויקרא יט): "כי תבואו אל הארץ ונטעתם": "אמר להם הקב"ה לישראל: אף על פי שתמצאו אותה מלאה כל טוב, לא תאמרו נשב ולא נטע, אלא הווי זהירין בנטיעות, שנאמר: 'ונטעתם כל עץ מאכל'. כשם שנכנסתם ומצאתם נטיעות שנטעו אחרים, אף אתם היו נוטעים לבניכם".

כאשר האדם מתבונן בכל פרק מפרקי חייו הוא רואה שקיומו מתנה בעזרתם של אחרים. זה יסוד האדם! ומכאן יטביע האדם בתכונת נפשו את העזרה לזולת, בכל עת ובכל מצב יחפש איך יוכל להושיט ידו לעזרה ולחסד, בכל מאודו, עד שכל מהות חייו תהיה - "להועיל לאחרים".

מעשהו המופלא של רבי פרידא עורך רעש גדול בשמים

ידוע המעשה המובא בגמרא (עירובין נד) על רבי פרידא שהיה לו תלמיד קשה הבנה, שהיה לומד וחוזר אתו על תלמודו ארבע מאות פעם עד שבא לידי הבנה. יום אחד הודיע רבי פרידא לתלמידו שיתכן שהיום יקראו לו באמצע לימודם לאיזה דבר מצווה. בינתיים, עד שיקראו לו, למד רבי פרידא עם תלמידו כהרגלם, ולבסוף לא קראו לו. אלא שבאותו יום לא הועילה לו החזרה על הלימוד, וגם לאחר ארבע מאות פעם לא הבין התלמיד את לימודו. תהה רבי פרידא: 'מה יום מיומיי? מדוע היום לא הבנת את הלימוד, הלא חזרנו עליו ארבע מאות פעם?' השיב התלמיד: 'משעה שנודע לי שאתה אמור לעזוב באמצע הלימוד, חיכיתי בכל רגע שיקראו לך ותלך לדרכך, ומתוך כך הסחתי את דעתי מהלימוד'. אמר לו רבי פרידא: 'אם כן נשוב ונחזור על הלימוד'. וחזר על הלימוד עוד ארבע מאות פעם, עד שהבין את לימודו.

מעשהו המופלא של רבי פרידא עורך רעש גדול בשמים. יצאה בת קול ושאלה: האם נוח לך שיוסיפו לך ארבע מאות שנות חיים, או שאתה וכל דורך תזכו לחיי עולם הבא? יש מפרשים, כי רבי פרידא נתן מחצית מחייו לאותו תלמיד, שבמצטבר הוא השקיע בו עשרות שנים מחייו כדי לחזור אתו על הלימוד עד שבא לידי הבנה. אמר לו הקב"ה: מי שנותן - מרוויח! אתה נתת מחצית מחיך לזולת - תקבל עוד ארבע מאות שנות חיים! אך רבי פרידא העדיף את השכר האחר. אמר: רצוני לזכות יחד עם בני דורי לחיי עולם הבא. אמר הקב"ה: "תנו לו זו וזו" - גם תוספת חיים בעולם הזה וגם חיי עולם לו ולדורו.

רבי פרידא הוא סמל ודוגמא לנתינה. גם לאחר שניתנה לו אפשרות לזכות בתוספת שנות חיים, הוא לא חשב על עצמו אלא דאג לאחרים, שגם בני דורו יזכו לעולם הבא. ומי שלבו נתון לאחרים - יזכה לשפע של נתינה מאת ד'.

ומוסיף המדרש: "שלא יאמר אדם, אני זקן, כמה שנים אני חי, מה אני עומד מתיגע לאחרים, למחר אני... לפיכך העלים הקב"ה מלבוש של בני אדם את יום המיתה... שלא יאמר אדם: 'זהרי זה לא יבוא, מה לי לטרוח? הרי זה יהיה לאחרים'". על יסוד זה מביא המדרש (תנחומא קדושים) מעשה באדריאנוס המלך שהיה הולך עם גייסותיו להילחם כנגד מדינה אחת שמרדה בו. בדרך הוא מצא זקן אחד שהיה נוטע תאנים. תמה אדריאנוס: "אתה זקן ועומד וטורח לאחרים?!" אמר לו הזקן: "אדוני המלך, הריני נוטע, אם אזכה - אוכל מפירות נטיעותי, ואם לאו - יאכלו בני".

הלכה אל בעלה ויעצה לו לעשות כמעשה הזקן

הלך אדריאנוס ונלחם כנגד אותה מדינה, וכעבור שלוש שנים שב מן המלחמה ומצא את הזקן באותו מקום. מה עשה אותו זקן? נטל סלסלה ומילא אותה בכורי תאנים, הביאה לפני אדריאנוס ואמר: "תאנים אלו - מן הנטיעה שנטיעתי לפני שלוש שנים". אמר אדריאנוס לעבדיו: "טלו אותה ממנו ומלאו אותה זהובים". נטל הזקן את הסלסלה המלאה זהובים וחזר לביתו והשתבח בפני אשתו ובניו וסיפר להם את אשר קרהו. היתה שם שכנה אחת ששמעה את דברי הזקן, הלכה אל בעלה ויעצה לו לעשות כמעשה הזקן - להגיש לאדריאנוס סלסלת פירות, כדי שיקח את הפירות וימלא את הסלסלה זהובים... שמע האיש לעצת אשתו, נטל סל גדול ומילא אותו כל מיני מגדים וטען על כתפו והביאו לפני המלך.

אמר המלך למשרתיו: "טלו את המגדים שבסל והטיחו אותם בפניו..." חזר האיש לביתו בפחי נפש. שאלה אותו אשתו: "מדוע פניך נפולים? והיכן כל הזהובים?..." אמר לה: "מוטב שלא הייתי שומע לך..." סיפר לה את אשר קרהו, והוסיף: "שפר מזלי שלא מלאתי את הסל באתרוגים, כי אז היו רוגמים אותי בהם..." עד כאן המעשה המופיע במדרש.

וירעיף עליו שפע של ברכה ופרנסה טובה

ואפשר לפרש את המעשה הזה כמשל לבני האדם העומדים בראש השנה לדין ולמשפט בפני בורא עולם ומבקשים מאת ה': "זכרנו לחיים". רואה הקב"ה את האדם שהוא עוסק

במעשים טובים, ובעת עשותו אותם מחשבתו על הזולת, בכל דבר הוא מחפש איך להועיל לאחרים. האדם הזה מגיש את מעשיו הטובים כמנחה לפני ד' והם עולים לפני ד' לרצון. הקב"ה נוטל מידי את המעשים הללו, ובתמורה גוזר לו חיים ומאריך ימיו ושנותיו כדי שיוכל להוסיף ולהיטיב לאחרים כרצון לבו.

מי שיודע את סוד ותכלית החיים

אך יש אדם ששומע בקול היצר הרע. אומר לו היצר: בשביל מה לטרוח ולהתיגע בעבור אחרים, דאג לעצמך וראה את טובתך ותועלתך בלבד. וכשתבוא לפני ה', עשה כמעשה חברך ובקש מאת ה' שייתן לך חיים, כשם שגזר לחברך... והאדם הזה הולך אחר יצרו. כל ימיו הוא רואה את טובת עצמו ועוצם עיניו מלראות את צרכי הזולת. ובראש השנה הוא בא לפני ה' ועושה כמעשה חברו ומתפלל לה' ומבקש על חיים ופרנסה. אך הקב"ה מטיח לו את תפילתו בפניו. מי שאינו יודע את משמעות החיים ולא משכיל לחיות את החיים האמיתיים - למה לו חיים?!

מי שיודע את סוד ותכלית החיים - "שזה כל האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים", הקב"ה יכתבהו לחיים טובים, וירבה לו שנות חיים, כדי שיוכל להיטיב לאחרים ולהועיל להם, וירעיף עליו שפע של ברכה ופרנסה טובה, כדי שיהיה לו במה להיטיב.

(קטעים מתוך הספר 'נעימות יאמור' ימים נוראים בהוצאת 'יפה נוף')

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

יש להבין משמעות העניין: וכי מפני שאוכלים רימון ירבו זכויותינו? אם נאכל תפוח בדבש, תהיה לנו שנה מתוקה?

הגאון רבי בן ציון קוק שליט"א - זרעים טובים לכתובה וחתימה טובה

נוהגים לאכול 'סימנים' בסעודת ראש השנה, ולהתפלל שיהיו סימן טוב לשנה הבאה. ומקורם בגמ' בהוריות (י"ב) ואף נפסק כן להלכה בשו"ע (תקפ"ג).

יש להבין משמעות העניין: וכי מפני שאוכלים רימון, ירבו זכויותינו? אם נאכל תפוח בדבש, תהיה לנו שנה מתוקה? אדרבה, לכאורה עוברים בזה על איסור "לא תנחשו" שעובר עליו אם עבר צבי כולו כשיצא לדרך, ואומר שזהו סימן רע (סנהדרין ס"ו), או אם עבר לפניו חתול שחור, וחושב כי זהו סימן שלא טוב הדבר שעושה. לכאורה אף אם אוכל רוביא ואומר כי זהו סימן שירבו זכויותיו וכל כיו"ב, הרי זה בכלל האיסור.

בוודאי רזין דזין הם, תורף הכנתם עמוק הוא ומי ידענו. אך "סימנא" פירושו זריעה, כעין "מעשה אבות סימן לבנים" שאינו סימן ברור שכך ינהגו בניהם אחריהם, אלא ביאורו הוא שמעשה האבות, הם כזריעה הצומחת אצל הבנים (עי' רמב"ן בראשית י"ב). וכך התנהגותנו בראש השנה, מצמיחה את מעשי השנה הבאה. בהתנהגות האדם בראש השנה, הוא זורע את כל מה שיצמח לו בשנה הבאה. ומכל מה שהוא עושה, מדבר, וחושב בראש השנה צומח משהו בשנה הבאה. בספרי הקבלה מבואר, שראש השנה הוא זמן יסוד וזריעה לשנה הבאה, וכדברי בעל התניא (אותות הקודש י"ד) "בעת תקיעת שופר, בא לאדם אור גדול, המקיף את כל חייו ואודותיו בשנה הבאה". כל דיבוריו הנהגותיו ומעשיו שעושה האדם בראש השנה, הם כזרעים אשר מכוחם יצמחו מעשיו במהלך השנה הבאה. ובכלל זה, אם אוכל תפוח בדבש בראש השנה, זורע בזה זריעה למתיקות בשנה הבאה.

לא להיות חמוצים ובעצבות

המשנה ברורה (שם) כותב שלסימן טוב לא אוכלים דברים החמוצים בר"ה, ואף את הדגים לא יבשלו בחומץ. ומביא עוד מה'חיי אדם' כי יש להיזהר ביותר ממידת הכעס בימי ראש השנה, מלבד חומר העוון שהוא כעובד עבודה זרה, כדי שלא יהא בזה סימן ושורש לכעס ועבודה זרה לשנה הבאה "רק יהיה שמח לבו ובטוח בה", עם התשובה ומעשים

טובים". מו"ר המשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה הגדיר זאת בלשונו הזהב "אם חתיכת מלפפון חמוץ, יש בה זריעה לשנה חמוצה ומרה, על אחת כמה וכמה אם כולו חמוץ וללא מצב רוח, בוודאי שיש לחשוש בזה מזריעה לא טובה לשנה הבאה". ולפי זה ראשית כל יש להיזהר בר"ה לא להיות חמוצים ובעצבות.

וכתב המשנה ברורה (תקפ"ג) "שירבו זכויותינו - כתב האליה רבה בשם השל"ה יתעורר אדם בתשובה כשיאמר 'יהי רצון' ויתפלל על זה בלב שלם" יש לבאר מה עניין התשובה דווקא לכאן, אכן נתבאר העניין בדברי המאירי (הוריות י"ב) "הרבה דברים הותרו לפעמים שהם דומים לנחש, ולא מדרך נחש חלילה. אלא דרך סימן, לעורר בו לבבו להנהגה טובה. והוא שאמרו ליתן על שולחנו בליל ראש השנה... וכדי שלא להיכשל בהם לעשות דרך נחש, תיקנו לומר עליהם דברים המעוררים לתשובה. והוא שאומרים בקרא יקראו זכויותינו. וברוביא ירבו צדקותינו. ובכרתי יכרתו שונאינו, והיינו שונאי הנפש שהם העוונות. ובסלקא יסתלקו עוונתי. ובתמרי יתמו חטאינו וכיוצא באלו... וידוע שכל זה אינו אלא הערה, שאין הדבר תלוי באמירה לבד, רק בתשובה ומעשים טובים".

הרי שתכלית אמירת ה'יהי רצון' הוא לעורר לתשובה. לא רק בליל ראש השנה כי אם בכל שני ימי ראש השנה, עלינו להשתדל למלא בתורה ומעשים טובים, כזריעה לשנה הבאה.

(מתוך גליון 'שואלין ודורשין' 223 תשפ"ג)

מנהל האירוע לקח אותי לכספת, כדי שאטול את כל המעטפות שהניחו המוזמנים. והנה, כשהוא פתח את הכספת, היא היתה מלאה במעטפות, ההפתעה הייתה עצומה!

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א - תסתכל תמיד קדימה

שנהיה לראש ולא לזנב

איך עושים תשובה?

אמר לו הרב אורי זוהר: "בארצות הברית פועלת רשת ענקית של רכבות תחתיות, המשרתת עשרות אלפי נוסעים. אדם שלא מכיר את הרשת הזאת של המטרו, יסתבך לחלוטין בין מאות המסילות והרכבות. מה עליו לעשות כדי שיוכל להגיע למחוז חפצו? הוא ניגש למפה. כתוב בה 'אני עומד פה'. יפה, הוא יודע איפה הוא. זהו השלב הראשון. עכשיו הוא מגדיר לעצמו את היעד שלו, ובוחן את החץ המוביל אל היעד. בדומה לזה, אמר הרב אורי זוהר, "הדבר הראשון שתמיד הייתי שואל את עצמי הוא - איפה אני עומד? אני רוצה לדעת מה המצב האמיתי שלי, לא עם דמיונות. אם אדם חושב שהוא במעלה גבוהה ממה שהוא באמת, או בדרגה פחותה מהדרגה שלו, הוא לא יוכל להתקדם באופן נכון. לכן, קודם כל אדם צריך לשאול את עצמו - איפה אני עומד? אחרי שהוא יודע איפה הוא עומד, הוא צריך לבדוק איפה החיצים שיכולים להוביל אותו לשלב הבא. הוא שואל את עצמו - מה היעד שאליו אני רוצה להגיע? מה אני צריך לעשות עכשיו כדי להגיע ליעד?

צריך לעשות צעד אחרי צעד. החכמה היא - גם אם נפלת, תמשיך לנסוע! אל תישאר באותו מקום. אל תאמר 'נתקעתי, ואני עכשיו לא יודע מה לעשות'. צא מהבור!"

בראשונה מצאתי מפית, בשנייה רצועת עוף

סיפר לי ידידי רבי יעקב ש"ש שליט"א: ערכתי ב"ה חתונה בשעה טובה ומוצלחת באולם בבני ברק בחודש אב. בסיומה, מנהל האירוע מטעם האולם לקח אותי לכספת, כדי שאטול את כל המעטפות שהניחו המוזמנים. בדרך כלל, כמה מעטפות כבר יש שם? לא הרבה... והנה, כשהוא פתח את הכספת, היא הייתה מלאה במעטפות, עד שחלק מהן התגלגל ארצה... ההפתעה הייתה עצומה... כל כך הרבה מעטפות. בעל האולם רץ להביא אשפתון כדי להכניס לתוכו את כל המעטפות, ואני חשבתי לעצמי: אולי בגלל שאני

אחד מהסימנים שאוכלים בראש השנה הוא דג, ואומרים עליו: "שנהיה לראש ולא לזנב". ראיתי הסבר יקר על דרך המוסר: האריה והשועל, הנמר והצבי, ושאר בעלי החיים, הולכים כשראשם מופנה קדימה, אבל הם מפנים את המבט גם לאחור, לראות מה קורה בזנב. יש בעל חיים אחד שלא יכול אף פעם להסתכל אחורה - הדג. הוא תמיד רואה רק מה שלפניו.

ויש כאן רמז חשוב: יהודי צריך להסתכל קדימה, כמו הדג, ולא להתבוסס בטעויות ובכישלונות של העבר. אם אדם מסתכל על "הזנב", הוא אומר לעצמו: 'איזו קופה של שרצים הולכת אחרי! כל כך הרבה חטאים עשיתי בימי חיי, כל כך הרבה נפילות נפלות! די, אין לי סיכוי!' ומה קורה אז? האדם מתייאש. וכשהוא מתייאש - הוא חוסם לעצמו את הדרך, הוא לא יכול להתקדם. המבט של האדם צריך להיות באופן של "שנהיה לראש ולא לזנב" - אל תדשדש במה שהיה בעבר. תלמד מהטעויות של העבר, אבל תסתכל תמיד קדימה. תדע תמיד שיש לך כוח לשוב, תתרום ותמשיך להתקדם הלאה והלאה.

היצר הרע רוצה לגרום לאדם להמשיך לבוסס בנפילות, ולכן הוא מכניס לו לראש מחשבות של ייאוש: כל כך הרבה פעמים ניסיתי, ולא הצלחתי... אני כזה כלומניק... לפני ראש השנה שעבר קיבלתי על עצמי להתפלל יותר בכוונה ולברך יותר בכוונה. ומה קרה? החזקתי מעמד בקושי שבועיים. קיבלתי על עצמי להיות ותרן, ולא לכעוס, ושוב ושוב אני נופל. די, אין לי סיכוי להצליח... זאת עצת היצר. זאת הטעות הקשה ביותר. דע לך, "שבע ייפול צדיק וקם" (משלי כד). גם אם נפלת שוב ושוב, אל תתייאש.

אולי תלמד אותנו איך עושים תשובה?

תלמיד חכם אחד פגש את הרב אורי זוהר זצ"ל, ואמר לו: "אתה מגדולי בעלי התשובה בדור האחרון, אולי תלמד אותנו

דרשן, מסתובב בהרבה מקומות, אנשים הכירו לי טובה, והיטיבו עמי ביום שמחתי... לא הייתי מסוגל ללכת לישון מרוב התרגשות, החלטתי לפתוח כמה מהן...

בראשונה מצאתי מפית, בשנייה רצועת עוף, ובשלישית פירורי בורקס... התברר שהילדים חמדו לצון ולקחו את כל ערימת המעטפות שעמדו על הכספת, מילאו אותן בשטויות, והכניסו אותן פנימה. מכל המעטפות היו רק ארבע עם כסף, בכל היתר היה זבל...

אמר לי הרב שיש: "לכל הפחות יצאתי מהאירוע הזה עם הרגשה יקרה. החתונה הייתה כאמור בחודש אב.

חודש אלול עמד בפתח. הקב"ה נתן לנו שלוש ימים להכין 'מעטפות'. הוא יפתח אותן בראש השנה... הבה ננצל את חודש אלול למלא את המעטפות בתורה, במצוות ובמעשים טובים, ושחלילה לא יפתח אותן וימצא בהן זבל, שטויות... עלינו להשכיל ולנצל כל רגע ורגע מהימים הקדושים האלו של חודש אלול. כל התעוררות בחודש זה, יש בכוחה לגרום ל"תכלה שנה וקללותיה".

תפקידו של האדם בעולם הוא: לצאת למלחמה מול היצר. אדם חייב לדעת ולהבין, שהיצר הרע הוא האויב הכי גרוע והכי מסוכן שלו. הוא עושה כל מאמץ להחטיא את האדם, לגזול ממנו את כל זכויותיו, ולגרום לו לאבד גם את העולם הזה וגם את העולם הבא. אם האדם יושב שאנן, ולא קולט שהוא תחת מתקפה קשה - היצר מנצח אותו, ומוריד אותו עד לתהום. כשהאדם פוקח סוף-סוף עיניים, הוא לא מבין איך זה קרה לו, איך הוא הידרדר לשפל נורא כזה.

גורל המלחמה שתהיה לו באותו יום

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל היה אומר: האופן שבו האדם קם בבוקר, מכריע במידה רבה מאוד את גורל המלחמה שתהיה לו באותו יום מול היצר. אם הוא קם בזמן, מתוך שמחה שהוא זוכה לקום לעבודת ה', ומזדרז ללכת לבית הכנסת כדי להתפלל ולעשות את רצון ה' - היצר בידים שלו. אבל אם הוא קם מאוחר, מתוך עצלות, בלי שמחה ובלי רצון לעשות את רצון ה' - כל היום הוא ינתן בידיים של היצר.

בגמרא (ראש השנה יח) כתוב, שבראש השנה עוברים כל באי עולם לפני הקדוש ברוך הוא "כבני מרון". מה הכוונה "כבני מרון"? רש"י מבאר: "ככבשים שמונין אותן לעשר, ויוצאין זה אחר זה בפתח קטן, שאין יכולין לצאת כאחת". הבעלים של העדר רוצה להפריש מעשר בהמה, וכדי לספור

את הכבשים הוא מעביר אותן זו אחרי זו דרך הפתח הצר, והעשירית קודש לה'.

בשם רבי איצ'לה בלאזר זצ"ל מובא, שלמד מכאן לימוד על חשיבות הזריזות בעבודת ה':

למה הכבש העשירי חיכה ולא יצא בין הראשונים? כי הייתה בו עצלות. אין לו חשק לרוץ, אין לו חשק להזדרז. ומשום שחיכה עוד רגע אחד בתוך הדיר יצא עשירי, ונשחט. אם בן אדם נותן לעצלות לשלוט בו, ולא מתחזק להילחם כנגד היצר הרע, הוא נופל בידי היצר ועלול להידרדר מטה-מטה. אדם צריך להיות כל הזמן עם עיניים פקוחות, לבדוק - האם טעיתי במעשה שעשיתי? איפה טעיתי? מה אני צריך לתקן ולשפר?

דג אמנון שח לו להנאתו בים התיכון

רבי ברוך רוזנבלום שליט"א אמר רעיון יפה: בראש השנה אנו אוכלים ראש של דג ואומרים: "שנהיה לראש ולא לזנב". מה המשמעות של "הראש" הזה? דג אמנון שחה לו להנאתו בים התיכון. הוא תכנן להיות באיטליה, באיים הקריביים ובקפריסין, ואיפה הוא מצא את עצמו? בצלחת שלך. אתה יודע למה? כי הדג זורם בלי מחשבה, בלי "ראש". הוא נסחף עם הזרם, שט לו עם כל הלהקה, בלי מטרה.

יהודי ששואף להגיע לתכלית ולזכות לקרבת ה', צריך "להיות לראש". לא להיסחף אחרי החברה, לא להיגרר אחר היצר הרע. להיות זה שמוליך וזה שקובע לאן ללכת. הוא חושב ומחליט מה נכון וצריך לעשות - ואת זה הוא עושה. הוא יוצא למלחמה נגד היצר - ומנצח בה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'שש באמרתך' בהוצאת 'יפה נוף')

אומר השטן: איזה אנשים אלה... תראה איזה עסק הם עושים מהמצוות שלהם, אין עם מי לדבר... הוא הולך לו. אבל אז מגיע ראש השנה שחל בשבת, ואין תקיעות. שואל השטן: מה קרה?

מגיד המישרים הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מאבא מבקשים הכול

קדוש אתה ונורא שמך, ואין אלוה מבלעדיך.

מכל אומות העולם!

אומר ראש הישיבה, מרן רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל: זה שעם ישראל כל כך מיוחד וניחן במידות טובות ומשובחות - לא קרה מעצמו. הקב"ה הוא שעשה אותנו למובחרים וחשובים! ואכן אומרים חז"ל (יבמות עט): "שלושה סימנים יש באומה זו: רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים". דהיינו: מידות אלו מצויות רק אצל יהודים ולא אצל אומות העולם, וגם אם ניתן למצוא גויים שיש בהם את המידות הללו - אין זה דומה למידות שבהן ניחן עם ישראל.

דבר זה הוא כה ידוע ומפורסם, עד שגם הגויים מכירים בכך. פעם שאלתי סוחר בעל קשרים בינלאומיים, שמתעסק עם יהודים וגויים, האם הוא רואה הבדל בין היהודים והגויים עימם הוא בא במגע לרגל מסחרו. "ברור", השיב האיש. "ליהודי יש אופי אחר, והוא בעל מידות טובות ומיוחדות!" על כך אנחנו מודים לקב"ה ואומרים: "אתה בחרתנו מכל העמים" - תודה לך, ריבונו של עולם, שבחרת בנו ונתת לנו אופי מיוחד ומידות נאצלות שאינן בנמצא אצל אף אומה מאומות העולם!

איך בדיוק הן מבלבלות את השטן?

ותתן לנו ה' אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם הַזָּכָרוֹן הַזֶּה, יוֹם זְכָרוֹן תְּרוּעָה

כאשר חל היום הראשון של ראש השנה בשבת, אין תוקעים בשופר. אמנם מן התורה מותר לתקוע, אך חז"ל גזרו שלא לתקוע, שמא יטול בעל התוקע את השופר בידו וילך ללמוד אצל הבקי, ויעבירו ארבע אמות ברשות הרבים. כידוע, התקיעות שאנחנו תוקעים מבלבלות את השטן. איך בדיוק הן מבלבלות אותו? יש כמה תשובות על השאלה הזאת, ונביא כאן אחת מהן:

התורה אמרה לתקוע תקיעה, תרועה ותקיעה. יש לנו ספק מהי תרועה, ולכן אנחנו תוקעים תש"ת תר"ת וגם תשר"ת, כי אנחנו חוששים שמא לא נצא ידי חובה. התורה אמרה

מתפילות ראש השנה עולה לכאורה תמיהה גדולה ועצומה: לאורך כל היום אנחנו ממליכים את הקב"ה ומזכירים את עוזו גבורותיו, גודל ותוקף מלכותו, ועד כמה הוא קדוש ונורא. כיצד, אם כן, אנו מעיזים לבקש גם בקשות גשמיות על פרנסה, בריאות וכדומה? הרי אין לדברים אלה שום שייכות אל מלך גדול וקדוש כמוהו!

אומר רבי דוד מטולנא: באמת אין לנו שום פנים לבוא לפני הקב"ה ולבקש ממנו בקשות כאלה, אך כשם שבנו של צדיק וקדוש זקוק לצרכים גשמיים, ומשכך אין הוא מתבייש לבקש זאת מאביו, שהרי אין לו אב אחר לבקש ממנו אותם, כך גם אנחנו מוכרחים לבוא אל הקב"ה למרות עוצם גדולתו וקדושתו ולבקש על צרכים גשמיים ופחותים, משום שאין לנו כתובת אחרת לבקש זאת מלבד ממנו.

לפי זה מבוארת היטב לשון התפילה: "קדוש אתה ונורא שמך - ואין אלוה מבלעדיך". אמנם אתה קדוש וטהור, וכל בקשותינו ממך היו אמורות להיות רק על עניינים רוחניים, אך אנו הרי אנשים גשמיים, בשר ודם, יש לנו צרכים גשמיים, ובהיות ואתה הוא האלוקים ואין עוד אחר זולתך, אנחנו מוכרחים לפנות אליך ולבקש ממך גם על עניינים אלה.

וכי במי יבחר הקב"ה? בבני עשיו שהחרב היא בת לווייה הקבועה?

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו

לכאורה קשה: מה ההודאה על כך שהקב"ה בחר בנו מכל העמים? הרי כל מי שיתבונן במבט אובייקטיבי, יראה שעם ישראל הוא באמת המובחר מכל העמים. וכי במי יבחר הקב"ה? בבני עשיו שהחרב היא בת לווייה הקבועה? או שמא בבני ישמעאל שהגזל הוא חלק בלתי נפרד מהמורשת אותה הוריש להם אביהם? כשם כשצריכים לבחור אדם לתפקיד חשוב ונכבד, בוחרים במי שהוא מובחר יותר מן האחרים, כך הקב"ה בחר בנו מפני שאנחנו טובים יותר

לעשות תשעה קולות, ולנו יש כבר שלושים, אבל עדיין לא סיימנו - זה היה "מיושב", ועכשיו "מעמד", באמצע "שמונה עשרה". אומר השטן: איזה מין אנשים אלה... תראה איזה עסק הם עושים מהמצוות שלהם, אין עם מי לדבר... הוא הולך לו. אבל אז מגיע ראש השנה שחל בשבת, ואין תקיעות. שואל השטן: מה קרה? אומרים לו: הם מפחדים, שאולי יהיה אחד בסוף העולם שיטלטל את השופר בשבת, ולכן לא כדאי להם כל הסיפור... השטן אינו מבין את ההיגיון. וכי הם אינם מפחדים שאם לא יתקעו תהיה מלחמה? אומרים לו: כן, הם מוכנים לסבול סכנת מלחמה, ובלבד ששום יהודי לא יחלל שבת! השטן לגמרי "מתערבב". אין עם מי לדבר, הוא אומר, ומסתלק לו.

אומר ה"משך חכמה" (ויקרא כג, כד): "... לכן אחר אשר ידוע לנו גודל התועליות ממצוות שופר, אשר אם יבטל אף באונס הסכנה גדולה, ובכל זאת אמרו ישראל פן יבולע חלילה למצוות שבת, אשר מעיד על קדושת שמו יתברך, כי חידש עולמו מן האין הגמור, יהיה מה! יעבר עלינו מה! ויתקדש שמו יתברך! יקטרג השטן ולא יכנס זיכרוננו לאבינו שבשמים לטובה, אך לא יבלע לשבת המעיד על קדושת שמו יתברך... וכיון שכן, הרי זה גופיה מה שאין אנו תוקעים בראש השנה שחל בשבת, זה גופיה עקידה רוחנית מופלגת ומועיל לרצות אותנו כמו שמרצה זיכרון שופר".

בפסוק בתהילים (מז, ו) נאמר: "עלה אלוקים בתרועה, ה' בקול שופר". אלוקים - זו מידת הדין, ה"ה" - זו מידת הרחמים. בזכות תקיעות שופר, הקב"ה עובר מכיסא דין ומתיישב בכיסא רחמים.

מה קורה, אם מחמת קדושת השבת אין תקיעות? באה השבת הקדושה ומבקשת רחמים על ישראל, ומתחננת לפני בורא עולם: אנא, תנהג בהם במידת הרחמים למענני, שהרי הם שומרים אותי ומכבדים אותי. אם כך - אומר, כביכול, הקב"ה - הבה נבדוק האם באמת הם אוהבים את השבת, מכבדים אותה ושומרים אותה כראוי. אם ישראל מכבדים את השבת ושומרים אותה כראוי - היא הסנגור הטוב ביותר, אבל אם ח"ו ישראל מזלזלים בשבת - השבת הופכת להיות קטגור הקשה ביותר.

יש עצה נפלאה איך להרוויח המון מצוות, להיות למיליונר!

כל אחד מחפש, בפרט בימים אלו, לקיים יותר ויותר מצוות שתזקפנה לזכותו ביום הדין. בתפילות של עשרת ימי תשובה

יש עצה נפלאה איך להרוויח המון מצוות, להיות למיליונר! יש מצוות "ואהבת לרעך כמוך". בכמה יהודים צריך לאהוב כדי לקיים את המצווה? אחד. ואם אדם יאהב עשרת אלפים יהודים - בכמה מצוות הוא יקיים? עשרת אלפים. כשבן אדם אומר בתפילה "זכרנו לחיים" - על מי הוא מכוון? ככל שיכוון על יותר ויותר יהודים - כן יזכה לקיים יותר ויותר מצוות. וכמו כן כשמתפללים "וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך" - אם יתכוון באמת על יותר ויותר יהודים ויתפלל עליהם שיזכו להיכתב בספר החיים, הוא הופך להיות למיליונר! כי מדוע הוא מתפלל עליהם? משום שהם יהודים והוא אוהב אותם! נמצא שהוא מקיים מצוות "ואהבת לרעך כמוך" עם כל אחד ואחד שהוא מכוון עליו.

מצווה, או תפילה, לא נמדדת בגודלה או באורכה, כי אם בכוונת הלב הנלווית אליה. אדם יכול להתפלל תפילה אחת קצרה, לומר עם כל הלב משפט אחד קצר - "זכרנו לחיים", ולהפך למיליונר.

מסופר על מרן הגראי"ל שטיינמן שהיה נותן בכל יום, לפני התפילה, כמה פרוטות לצדקה עבור נשמותיהם של כל היהודים שנהרגו בשואה. שאלו אותו: כשנחלק פרוטות אלו לשישה מיליון נשמות - כמה יגיע לכל נשמה? אחד חלקי מיליון של אגורה... זה לא שווה כלום... נענה ואמר: נכון! אלפית אגורה לא שווה כלום. אבל מי שיודע מהו ערכה של מצווה, מבין שיש בה די והותר כדי לחלק אותה לשישה מיליון חלקים. אותם קדושים צמאים לחלק הזה!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ומתוך האור סדר תפילתנו')

פעם ב-30 שנה יש הזדמנות לתקן

אחת ולתמיד

את הטאי הלשון החמודים ולזכות

בשותפות נצח

עם מפעל רבינו החפץ חיים

מעל 500,000 ספרים

עשרות מיזמים ופרויקטים לילדים, בחורים, נשים ואברכים
מבחנים הוברות ועלוני חיזוק מהפכה תודעתית עצומה

כל זה עלול להיפסק בלי העזרה שלך

לוקחים שותפות בהפצת סם החיים
וזוכים מידה כנגד מידה להיחתם לחיים

"אל תחמיץ הזדמנות של פעם בשלושים שנה.
היה שותף ותזכה בדין."

חייג עכשיו:

02-535-3460

הַשְׁעָר לְפָרִישֵׁת הַשָּׁבוּעַ

זה השער לד' צדיקים יבאו בו

לך תנקה תרנגולת כזאת...

הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א

הגמרא (ברכות) אומרת: "טובה מרדות אחת בליבו של אדם יותר ממאה מלקויות שמלקים אותו". כשאדם מתעורר בעצמו, אף אם תהא זו התעוררות קלה - טובה היא יותר ממאה דרשות של רבנים ש"יצליפו" לו על ראשו. אחרי מאה דרשות הוא יכול לצאת רגוע ולהגיד: "היתה דרשה יפה"... ליבו נותר כבתחילה, לא חל בו כל שינוי. לעומת זאת מרדות אחת קטנה בליבו יש בכוחה ליצור מהפך גדול.

על הפסוק (ישעיהו נב) "התנערי מעפר קומי" מביא המדרש משל: תרנגולת לבנה התפלשה בעפר, והתמלאה כולה בבובץ שחור. הכפרי, שאהב את התרנגולת כשהיא לבנה, לקח צינור והחל להתזז עליה מים מכל הכיוונים. הניח אותה על הגדר כדי שתתייבש בשמש, והנה הוא מבחין כי לא כל הלכלוך ירד. נשאר עליה עדיין, פה ושם, כתמים שחורים. הוא נטל מברשת והחל לנקות אותה, נוצה אחר נוצה, אחרי חצי שעה הוא סיים לנקות שתי נוצות מתוך שני מיליון הנוצות שיש לה... לך תנקה תרנגולת כזאת...

ממשיך המדרש ואומר: כל זה כאשר בעל הבית מנסה לנקות את התרנגולת. אבל לו הייתה התרנגולת עומדת על הגדר ובכוחות עצמה היתה מטלטלת את עצמה לכל הכיוונים - כל הלכלוך היה יורד בזמן קצר.

הנמשל: "התנערי מעפר קומי" - כאשר בן אדם מתעורר מעצמו ומנער את עצמו לבד - זה עוזר יותר ממאה רחיצות שאחרים ירחצוהו. ידועים דברי רבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער שני) כי "אם האדם לא יעורר נפשו - מה יועילוהו המוסרים".

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'יפה נוף')

געו כל הציבור בבכייה

פנינים ממרן הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל

ראיתי בכוכבי אור להגר"י בלאזר (אות ז') שכתב כי הצער והחרטה, קשים יותר מעזיבת החטא מכאן ולהבא, וכתב שם: "וכמה יראי אלוקים מבקשי רצון השם ית"ש אשר בימים הנוראים יתנו אל לבם להיטיב את מעשיהם, ומקבלים על עצמם להיגזר מכמה עבירות אשר נכשלים בהם, ובכל זאת יודעים בנפשם כי לא ירגישו בערך זה חרטה על העבר או כי לא ירגישו חרטה כלל".

ויש כמה מדרגות בחרטה, עד כמה האדם מכיר את חומר החטא, ולמשל אין לנו מושג עד כמה חמור חטא בשוגג, וידוע מהגר"י בלאזר שאמר כי יש ללמוד זאת מראש השנה שחל להיות בשבת, שגזרו חז"ל שלא לתקוע בשופר גזירה שמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים, ואף על פי שכל החשש הוא שמא יעביר בשוגג ולא במזיד, וההעברה היא לצורך מצוה בשביל התקיעות, חששו חז"ל שמא אדם אחד מישראל ישכח את האיסור שלא בכונה ויחטא בשוגג, ומפני זה כלל ישראל במשך כל הדורות אינם תוקעים בשופר בראש השנה שחל בשבת.

ואפילו שלא הרבה אנשים עלולים להיכשל בזה, שהרי לא כל אחד יודע לתקוע, וכל החשש הוא רק על יחידים במשך הדורות שעלולים להיכשל, והרי הריצוי בראש השנה הוא על ידי תקיעת השופר, ומבואר בספרים כמה תיקונים שהתקיעות פועלות בעולמות העליונים, אף על פי כן ביטלו חז"ל את תקיעת השופר של כל ישראל, ומיליוני יהודים במשך אלפי שנים אינם תוקעים בשופר, מפני החשש שאדם יחיד מישראל עלול להיכשל בחטא בשוגג! ושמעתי כי כשידבר על זה הגר"י בלאזר ברבים, געו כל הציבור בבכייה כששמעו עד היכן מגיע חומר החטא.

ורואים מזה שאין אנו יודעים מה היא חומרתו של חטא בשוגג, כמה שהחטא פוגם בכל העולמות העליונים, וכפי שביאר הנפש החיים כי כשאדם עושה מצוה, המצוה משפיעה עליו אור של קדושה, ומחיה בזה את כל העולמות, ולעומת זה כשאדם חוטא הרי הוא עושה פגם בכל העולמות העליונים, ופוגם בכתר המלך.

וככל שמכירים יותר את חומר החטא, כך יהיו הצער והחרטה, אבל אנחנו לא מכירים את חומר החטא בשוגג, ולכן קשה מאד לעשות תשובה על שגגות. ומטעם זה גם קשה לעשות תשובה על ספק חטא, וכמו שכתב הרמ"א (אורח חיים סימן תר"ג) "ספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי, כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע, ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת", והיינו כי לקרבן חטאת אפשר להביא אפילו כבשה או שעירה מיום השמיני והלאה, אבל לאשם תלוי צריכים להביא איל בן שתי שנים בכסף שקלים, מפני שאשם תלוי בא על ספק חטא, וכיון שהוא רק ספק, אינו מתחרט כראוי, וצריך להוציא יותר הוצאות על הקרבן, כדי להרגיש כראוי את חומר החטא.

(מתוך שיחה, אלול תשע"ב דרכי החיזוק ר"ה תשפ"א)

אני לא מבין למה בוכים, ובגלל זה אני בוכה

מגיד המישרים הגאון רבי אריה יודלביץ שליט"א

לימים הללו קוראים "ימים נוראים". "נורא" - פרושו מפחיד, ובאמת יש ממה לפחד. הכל נקבע בראש השנה - מי יחיה... מי ח"ו יתיסר ומי לא, מי יעני ומי יתעשר, מי ישפל ומי ירום.

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר, שמיד אחרי מלחמת תשכ"ז, באו חיילים רבים לבקר בכותל המערבי ובכו שם. היתה להם התרגשות כל כך גדולה מהעמידה מול אבני הכותל המערבי, עד שפרצו בבכי. בין המבקרים היה רבי שלום, והוא עמד וראה כיצד חיילים עומדים בהתרגשות ומנשקים בחיבה את אבני הכותל, שריד בית מקדשנו, אחרי שנים רבות שלא זכו לחוננו. היה שם חייל אחד, אולי בן קבוץ, שלא הבין כלום. הוא פשוט לא הבין מדוע כולם בוכים, אבל גם הוא בכה. שאל אותו רבי שלום: מדוע אתה בוכה? השיבו החייל: "אני לא מבין למה בוכים, ובגלל זה אני בוכה, אני רואה שכולם בוכים ואני לא מבין מדוע אני לא בוכה, ועל כך אני בוכה..."

ישנם אנשים רבים שאינם מבינים ממה עליהם לפחד בימי הדין של ראש השנה ויום הכפורים, אבל בכל זאת כולם יודעים שצריך לפחד. כולם מבינים שזה מה שצריך לעשות היום, ולכן הם מפחדים - ולפחות את זה הם עושים...

נקודה נוספת, מנקודת מבט קצת שונה: הימים הללו, למה ה' עשה לנו בכלל את כל הדבר הזה? למה הוא רוצה שנפחד? הענין בפחד הזה הוא שלא נתרחק מה'. שנשוב אליו, שנחזור לזרועותיו ונחוש קרובים אליו. כיצד? לדוגמא, אם ילד קטן מפחד, אם משהו מטיל עליו אימה ופחד - מה הוא עושה? רץ לאבא שלו ותופס בו או בבגדו, ואז הוא מאושר, רגוע ושלו. זה מה שהקב"ה רוצה מאיתנו. הסיבה שאנו מפחדים היא כמובן בגלל העבירות, אבל אם מפני הפחד אנו אצים ושבים לאבא, לאבינו שבשמים, הלא זהו בדיוק מה שהוא רוצה מאתנו - שנרוץ אליו, שנבוא לקראתו. השי"ת כביכול קורא ואומר לנו: "אני נמצא, בוא אלי ואחבק אותך. לזה אמור להוביל אותנו הפחד של הימים הנוראים. זו בעצם התשובה, לשוב אל ה' - למה? כי כשאדם חוטא ח"ו, הוא מתרחק מה'. ולפיכך אומר לו הקב"ה: בני, התרחקת, בוא, חזור לאבא. הפחד אינו המטרה, אלא אמצעי לעורר אותנו שנחזור אל השי"ת, שנרוץ אליו, אל זרועותיו המושטות לקראתנו.

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'פה נוף')

מה הדבר הראשון שבדקים ומעיינים בו בבית דין של מעלה?!

הגאון רבי חיים יעקב סופר שליט"א ראש ישיבת 'כף החיים'

רבי חיים פאלאג'י ז"ל בספרו תוכחת חיים (פרשת משפטים) ועוד, חוקר חקירה מעניינת. אמת שאדם נידון בראש השנה, וכל מה שאדם עשה במשך כל השנה כולה, הן מה שעשה בפועל, הן מה שדיבר והן מה שחשב, הכל מובא לפני בית דין של מעלה ועל כל ענין ועל כל פרט יש דין

וחשבון. אבל על מה אדם נידון בתחילה? מה הדבר הראשון שבדקים ומעיינים בו בבית דין של מעלה?!

ומביא רבי חיים פאלאג'י, שמצא בספר הזהר הקדוש בפרשת פנחס (רדל"א), שתחילת דינו של אדם הוא על עסק התורה ועל כבוד התורה וחכמיה. לא רק בדין שלאחר פטירת הנשמה, אלא בכל פעם שדנים את האדם בראש השנה, תחילת הדין שלו זה על התורה ועל כבוד התורה. יש אחד שמכבד את התורה, שכאשר הוא רואה חכם, הוא עומד לפניו מלא קומתו. ויכול להיות שהוא גם מתחסד וקופץ לגובה כשהוא רואה את החכם מגיע... זה חשוב, אבל לא זה עיקר הענין. עיקר כבוד התורה, הוא שאדם יושב ולומד בה. ויתירה מזו, אם יש לאדם ארון מלא ספרים בבית, והוא לא פותח אותם ולא לומד בהם, זה עצמו זלזול בתורה, ועל זה תחילת דינו של האדם בראש השנה. רבינו יונה כותב (אגרת התשובה), חייב אדם לעסוק בתורה בכל יום. יש אחד ששומע את זה וזה עצמו מהווה בשבילו חידוש. ללמוד בכל יום? לא מספיק שאלמד פעם בשבוע או פעם בחודש? אבל לא. על האדם ללמוד בכל יום, וכתוב ברמב"ם הלכות תלמוד תורה (פ"א ה"ח וע"ש פ"ב ה"ב) שהחיוב הוא לקבוע לימוד בכל יום ביום ובלילה. וכך היה נהוג בכל תפוצות ישראל בכל הדורות עד הדור האחרון, שהיו שיעורי תורה בכל מקום ביום ובלילה.

וזאת עלינו לחדד לעצמנו בזמן הזה, שחייב אדם לעסוק בתורה בכל יום וזה תחילת דינו של אדם בראש השנה, איך הוא בעסק התורה ואיך הוא בכבוד התורה. וזה דבר גדול שאת השאלה הראשונה ואת הדין ודברים הראשון, האדם עובר בשלום. כי אם כבר בשאלה הראשונה שאדם נשאל איך היה בעסק התורה, הוא מתחיל בתגובה לגמגם ומתחיל דין ודברים וטענות ופרכות, זו התחלה לא טובה של משפט. ה' יהיה בעזרנו שנזכה להתעלות בתורה, ונזכה לשנה טובה ומבורכת, ונכתובה ונחתימה טובה ואנחנו וכל אחינו בית ישראל אמן ואמן.

(מתוך גליון 'מגיד דבריו ליעקב' 70 תשפ"ג)

צדיק כתמר יפרח

נפת צופים לחיים טובים ומתוקנים

אני עצמי, כל שנה מתרגש מחדש מבקשה אחרת

הגה"צ רבי שמשון
דוד פינקוס זצ"ל:
בתפלות הימים
הנוראים - ראש
השנה, עשרת ימי
תשובה ויום כפור
ששיאן בתפלת
'נעילה', כשנאמרת

תפלת 'אבינו מלכנו' בצבור, ישנן מספר
בקשות הנאמרות בקול על ידי השליח
צבור והצבור חוזר עליהם. כמדומה
שמכל הבקשות, הבקשה הנאמרת על
ידי הציבור בהתרגשות הרבה ביותר היא:
"אבינו מלכנו שלח רפואה שלמה לחולי
עמך". כאן בוקעות מעומק הלב התחינה
והבקשה שיחוס השי"ת וירחם על כל
חולי עמו ישראל. אך אני עצמי, כל שנה
מתרגש מחדש מבקשה אחרת הנאמרת
לאחר מכן: "אבינו מלכנו נא אל תשיבנו
ריקם מלפניך".

נתבונן מה טמון במלים מופלאות אלו.
נצייר לעצמנו מקום שמחלקים בו יהלומים
ושאר אוצרות יקרי ערך. למרות שהאוצרות
גדולים ויקרים, לא בהכרח שכל הנכנס
לשם יצא עמוס באוצרות. בהחלט יתכן
שאדם חסר דעת יכנס לאותו מקום ויצא
משם כשכיסו ריקם... מתקופה זו של
ה'מים הנוראים', ניתן לצאת עם אוצרות
גדולים של תורה, יראת שמים ו'כל מילי
דמיטב'. יעזרנו הקב"ה שאכן נדע להשתמש
בימים אלו בצורה הראויה, כי בהחלט
קימת האפשרות שאדם יכנס לתוך הימים
הללו כשהוא 'רועש וגועש'. הוא יתלהב,
יצעק, יתפלל ואף ישיר... ואחרי הכל יצא
כשמאומה לא נשאר בידו... עלינו להשתדל
מאד, אפוא, לצאת עם קנין רוחני כלשהו
בידינו. 'תשובה' פירושה השתנות אמיתית.
זוהי עבודה לא קלה הדורשת הכנה מרובה.

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'יפה נוף')

ישנם מעשים מיוחדים שכוחם גדול במיוחד לסייע לאדם לזכות בדין

מרן המשגיח רבי דב יפה זצוק"ל:
למרות שכל מעשה מצווה הוא
זכות, וכל מעשה מצווה בכוחו
להכריע את כף המאזניים לזכות,
מכל מקום גילו לנו חז"ל הקדושים,
שישנם מעשים מיוחדים שכוחם גדול
במיוחד לסייע לאדם לזכות בדין.
כעת שאנו זקוקים לחסדי ה' חשוב

מאוד שנתחזק בעשיית חסד. החפץ חיים אומר, שמי שעושה
חסד, מידה כנגד מידה ה' יתחסד עמו! ולדוגמא מצוי מאוד
שישנה תביעה על האדם, שאת מצוותיו הוא מקיים למחצה
שליש ורביעי, בעוד שאת העבירות הוא עושה בשלימות, אך אם
אותו אדם יעשה חסד, הקב"ה יתחסד עמו, ויתעלם מהחסרונות
שבמעשי מצוותיו!

כשנמצאים בחברה משותפת, ישנם הזדמנויות רבות לגמול חסד,
הן ברוחניות והן בגשמיות, ובעיקר חשוב שנהיה ערניים לצרכי
השני, שאדם לא יחיה בעולם של אנוכיות ויתנהג כאילו שהוא
חי לבד.

חסד - על ידי התפילה

אחד מן הדרכים לעשות חסד עם כל ישראל הוא על ידי התפילה,
שהרי אנו מתפללים בשביל כל ישראל, אנו מתפללים לכל ישראל
יהיה דעה, תשובה, כפרה, רפואה, פרנסה. רק צריך שבאמת נשים
לב לכך שאנו מתפללים על כל ישראל. (פגשתי פעם אדם חשוב
שלא שם לב לכך שנוסח התפילה הוא בלשון רבים).

חז"ל אומרים (ב"ק צ"ב). "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך
לאותו דבר הוא נענה תחילה". כדאי שנשים לב לבקש עבור צרכי
אחרים, ובפרט אם לאדם חסר דבר-מה או שהוא סובל ממהוהו,
חשוב שישים לב שישנם עוד אנשים שחסרים וסובלים כמוהו,
ויתפלל גם עליהם.

היום אנחנו לא צריכים סימנים

אחד הביע את צערו לפני המשגיח, על כך שלמרות שעשה
מאמצים גדולים, הוא לא הצליח לבכות בתפילה, והאריז"ל הרי
אומר שמי שאינו בוכה סימן שנשמתו פגומה. אמר לו המשגיח:
היום אנחנו לא צריכים סימנים שנשמתנו פגומה... (דהיינו שהפגם
שהאריז"ל דיבר עליו הוא אינו לפי דרגתנו).

(מתוך עבודת הימים הנוראים במשנתו של מרן המשגיח רבי דב יפה זצוק"ל)

החטאים אינם אלא כמו דבש של דבורים

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א: בליל ראש השנה מנהג ישראל לטבול תפוח בדבש ולבקש: "יהי רצון... שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". הדבש בו אנו טובלים את התפוח הוא דבש דבורים, ולכאורה אנחנו צריכים לשאול את עצמנו, מדוע לא טובלים את התפוח בדבש תמרים? הרי בלשון התורה גם דבש דבורים וגם דבש תמרים נקראים 'דבש', ומשבעת המינים שנתברכה בהם ארץ ישראל נמצא גם ה'דבש'.

כאשר הכוונה לדבש תמרים, ומדוע בליל ראש השנה, אנחנו מעדיפים לטבול את הלחם או את התפוח, בדבש דבורים דווקא? שמעתי פעם הסבר,

שיש הבדל מהותי בין שני סוגי הדבש הללו. דבש התמרים, יוצא מהפרי עצמו, הוא חלק בלתי נפרד מהפרי, לעומת זאת דבש הדבורים, אינו חלק מהדבורה. הרי הדבורה היא יצור טמא, וכבר עמדו בחז"ל על השאלה, הרי ידוע כי 'היוצא מן הטמא - טמא', ואם כן כיצד מותר לנו לאכול את דבש הדבורה, אף שהוא יוצא מבעל חיים טמא? וביארו חז"ל כי הדבש אינו חלק מהדבורה, היא רק מייצרת אותו מהצוף שהיא אוכלת. הדבורה רק מעבירה אותו בתוך גופה, אבל הוא לא הופך לחלק ממנה.

כך אנו אומרים ביום הדין: ריבונו של עולם, גם אם חטאנו, עוונו ופשענו במשך כל השנה, החטאים הללו אינם אלא כמו דבש של דבורים. הם לא הפכו להיות חלק מאיתנו, זה משהו חיצוני שגרם לנו להיכשל. לכן אנחנו מבקשים כי השנה הבאה עלינו לטובה, תהיה מתוקה כמו הדבש של הדבורים, שחלילה לא יהיו החטאים שניכשל בהם חלק מאיתנו, אלא גם אם ניכשל - והרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא - החטאים הללו יהיו חיצוניים, לא ישפיעו על מהותנו ולא יותירו בנו כל חותם פנימי.

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'יפה נוף')

עצות וסגולות לראש השנה

הרב חנניה

צ'ו"ק

שליט"א:

השבו ע

האחרון של

השנה מסוגל

לתקן את כל

השנה כולה - יום ראשון כנגד יום ראשון וכן על זו הדרך (מכתב מאליהו אלול - ר"ה אות ס"ט), ובעשיית מסוגל לתקן את כל ימי חייו (לב אליהו בשם הגר"א).

* היום האחרון של השנה שקול כנגד כל השנה כולה ומסוגל לתקן את כל השנה ('חיי אדם' קל"ח ה').

* יזהר שלא יכעס בערב ר"ה, וקל וחומר בר"ה עצמו (עפ"י הבן איש חי ש"א נצבים ה'ו).

* ראוי שייתן כופר נפשו בער"ה ובעיו"כ ויבדוק שיגיע לעני לפני חג סוכות וזה סגולה לסיים שנתו (רבינו חיים ויטאל).

* יקרא בערב ר"ה בפר' כי תבוא 11 פסוקים, מ'והיה כי תבא' עד 'והגר אשר בקרבך', וכל הקורא פרשה זו הקב"ה מעביר כרוז ברקיע, ואומר גביתי חובי מאדם זה, ומוחל על כל חטאותיו (רבינו חיים פלאגי' מועד לכל חי' סי' י"ב אות ב').

* לא ידבר לשון הרע, ואז הקב"ה אומר למקטרגים שלא ידברו עליו גם כן (עי' 'פלא יועץ', ערך סגוריא).

* יזכה את הרבים, ואז יהיה בגדר של 'רבים צריכים לו' (כתבי הסבא מקלם זצ"ל עמ' ס"א).

* כתב רב האי גאון: יאמר בנחת ובמתינות את הפיוט 'אדון עולם', והוא ערב שתפילתו נשמעת! (מטה משה ח"א אות ל"א).

(מתוך גלינו תשפ"ה)

מוכנים לקחת "כדור שינה"

הגאון רבי מאיר צימרוט שליט"א: כתוב ב"תנא דבי אליהו" יותר ממה שאישה מצפה לבעלה שישוב ממדינת הים, יותר ממה שאב מחכה לבנו יחידו שישוב ממדינת הים - הקב"ה מחכה לכל יהודי שיחזור בתשובה.

פעם, כשהיו נוסעים לחוץ לארץ, לא היה קשר בין הנוסע לבני ביתו הממתינים לשובו. לא היו פלאפונים, ולא ידעו מה קורה איתו, מי יודע אם הוא חי בכלל, רחמנא ליצול. האישה הייתה מצפה בכליון עיניים לשוב בעלה, וכמוה האב לבנו יחידו. הגעגועים הציפו את כל הלב. אומר אליהו הנביא: יותר מהציפייה הזאת - הקב"ה מצפה לכל יהודי שיחזור בתשובה! אצל הקב"ה כל יהודי הוא "בן יחיד", והוא מצפה לשובו.

חודש אלול הוא חודש בו תשובת היהודי מתקבלת יותר. הקב"ה נמצא קרוב אלינו, בבחינת המלך בשדה, ומחכה לראות איזושהי התעוררות מצידנו.

יש בני אדם שמוכנים לקחת "כדור שינה" ולהתעורר בחג הסוכות... אין להם כוח לראש השנה וליום הכיפורים. תן להם כדור להירדם לארבעים יום. לקראת סוכות "זמן שמחתנו" הם מתעתדים לקום...

אי! אי! הם לא יודעים כמה הימים הללו יקרים. בראש השנה הקב"ה מחלק לכל אחד מתנות, שנה טובה ומאושרת, אבל צריך להתכוון ליום הגדול הזה! תפסיק לחשוב: 'אני לא מסוגל' - אתה יכול ומסוגל. הקב"ה מחכה לך!

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

נכנס המנהל לפיתה ובדדו חבילת מעטפות לבנות. הוא הניח אותה על שולחנו, הביט בכולם ואמר "יש לי הצעה בשבילכם"

חיים ויענקי מספרים על ת', ש', פ', ז'

כעבור כמה דקות אסף המנהל את הפתקים. "נתחיל", הוא הכריז.
הוא הקריא את הפתק הראשון.

תהא שנת פנים זוהרות

"תהא שנת פנים זוהרות"
כמה ילדים הנהגו.
"יפה", אמר המנהל. "שנה שבה משתדלים להאיר פנים זה לזה."
"פתק שני. תהא שנת פתיחת זכויות"
הפעם נשמעו כמה קריאות התפעלות.
"זה חזק!"
"כלומר לחפש זכויות אצל אחרים", הסביר יעקב.
המנהל הנהג. "נכון. במקום לחפש מה לא בסדר אצל החבר, לפתוח את העיניים ולראות את הזכויות שלו."
"הפתק הבא: תהא שנת פה זר"
הכיתה השתתקה לשניה.
"וואו", אמר שמואל.

ביום ראשון, כשכל ילדי הפיתה כבר ישבו במקומותיהם אחרי ההפסקה, נכנס המנהל לפיתה ובדדו חבילת מעטפות לבנות. הוא הניח אותה על שולחנו, הביט בכולם ואמר "יש לי הצעה בשבילכם."

מיד הורמו כמה ראשים. "מה יש במעטפות?" לחש יוסי. המנהל שמע וחייו. "עוד רגע תדעו..."
הוא הסתובב אל הלוח וכתב באותיות של קידוש לבנה - תשפ"ז.

"אנחנו עומדים בפתחה של שנה חדשה", פתח המנהל, "וכל שנה אנחנו בוחרים לעצמנו קבלה פיתתית. השנה אני רוצה שתבחרו אותה בעצמכם."

"מה זאת אומרת?" שאל שמואל. "אני לא אגיד לכם במה להתחזק. אתם תחליטו. יש רק תנאי אחד", המשיך המנהל, "הקבלה שתבחרו צריכה להתחיל בראשי התיבות של השנה - תשפ"ז."

"כלומר ארבע מילים?" שאל יעקב.

"נכון. ת', ש', פ', ז'."

פתאום הפיתה התעוררה.

"יש לי!" קרא אלי.

"עוד לא התחלת לחשוב!" צחק יוסי.

"לא צריך לחשוב הרבה", אמר אברימי בהתלהבות. "גם לי יש רעיון מעולה!"

המנהל הרים את המעטפות. "כל אחד יקבל הזדמנות. ובסוף נערוך הצבעה."

הוא חלק לכל ילד מעטפה. "כתבו את ההצעה שלכם והכניסו למעטפה. אבל תזכרו - זו לא רק חידה של ראשי תיבות. אנחנו מחפשים משהו שהיינו רוצים באמת לחיות לפיו כל השנה."

הילדים רכנו מעל הדפים.

"מה אתם אומרים על זה?" שאל המנהל.
 "פה נקי," אמר מוישי.
 "לא לדבר לשון הרע," הוסיף יוסי.
 "לא לצחוק על אחרים," אמר ילד אחר.
 "לא לספר דברים שלא צריך לספר."
 המנהל הנהן. "יפה." הוא הניח את הפתק בצד.
 "עוד אחד. תהא שנת פרגון וזרימה"
 "זרימה?" שאל אלי.
 "כן," השיב לו פיני הכותב. "שלא נתקע על כל דבר קטן.
 לפרגן לחבר ולהמשיך הלאה."
 המנהל חייך. "גם זה רעיון."

זה דומה! קרא אחד הילדים

הפתק הבא: "תהא שנת פרגון זה לזה"
 "זה דומה!" קרא אחד הילדים.
 "נכון," אמר המנהל. "כנראה שיש כאן משהו שהכיתה באמת
 מרגישה שחשוב."
 עוד פתק: "תהא שנת פתיחת זרועות"
 "מה זה?" שאל מוישי.
 "לקבל כל חבר," הסביר לייזר. "אם מישהו נשאר לבד, לפתוח
 אליו את הידיים. לא להשאיר אף אחד בחוץ." "יפה מאוד."
 הפתק הבא: "תהא שנת פיוס וזכות"
 המנהל קרא שוב. "פיוס וזכות. כלומר, להשתדל להשלים,
 לוותר, ולדון לכף זכות."
 אבל אז הגיע הפתק האחרון
 הילדים כבר הביטו בלוח.
 היו עליו שפע של הצעות.

אבל אז הגיע הפתק האחרון

"תמלא שנותינו פרנסה וזכויות. תמלא שנותינו פריחה וזוהר."
 "זה לא מתחיל ב'תהא שנת' העיר משהו.
 "נכון," אמר המנהל. "אבל ראשי התיבות עדיין מתאימים,
 אמן ואמן."
 המנהל בחר את כל ההצעות על הלוח, ואז אמר:
 "עכשיו מגיע החלק הקשה..." הוא חילק לכל ילד פתק נוסף
 והמשיך, "כל אחד מצביע להצעה אחת בלבד."
 הילדים הסתכלו שוב ושוב על הרשימה. היו כאלה שהתלבטו.
 "אני בין 'פנים זוהרות' ל'פרגון זה לזה'."
 "אני בין 'פתיחת זכויות' ל'פה נקי'."
 "אני יודע בדיוק מה אני בוחר..."

כעבור רגעים אחדים אסף המנהל את הקולות.
 הוא ספר. אחד. שניים. שלושה.
 כולם הביטו בלוח במתח בזמן שהמנהל כתב את התוצאות.
 תהא שנת פנים זוהרות - 6 קולות.
 תהא שנת פתיחת זכויות - 11 קולות.
 תהא שנת פה נקי - 18 קולות.

מחייאות כפיים פרצו. המנהל הסתובב שוב ללוח והקיף את

המילים. פה נקי. "פה נקי אינו פה ששיתק. פה נקי הוא פה נקי
 שיועד מה נכון לומר, מתי לומר, ואיך לומר."
 "כדי שנזכור את זה אני מציע שתכינו פלקט מעוצב ותתלו
 אותו ליד הדלת. משהו בסגנון כזה:"
 הוא כתב על הלוח כך:

ת - תהא

ש - שנת

פ - פה

ז - זך

וכבר באותו היום, בלי שעדיין התחיל מבצע, בלי מחייאות
 כפיים ובלי פרס - לפחות ילד אחד בכיתה כבר התחיל לקיים
 את הקבלה...

תשפ"ז - תהא שנת פה נקי.

ימי הרחמים והסליחות

ניצוצות ופנינים
לקרבת אלוהים

זה היה כרטיס 'זכאי בדין' שקיבלנו

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א

שנה אחת, בליל ראש השנה, חזר חכם שלום כהן זצ"ל לביתו, ומצא שכל הנרות שהדליק לראש השנה כבו! לפעמים קורה שנה אחד נכבה, אבל בביתו כבו כל הנרות. בני הבית הסתכלו זה על זה בזעזוע נורא. נשמתם כמעט פרחו, שהרי "נר ה' נשמת אדם", ומי יודע איזה סימן נורא יש בכך על כל השנה החדשה!

רק חכם שלום נותר רגוע. הוא אמר: "ביום טוב מותר להעביר אש מאש, וכך להעלות אש בנרות". בכל הנרות הועלתה האש מחדש. בא חכם שלום לעשות קידוש, ותפס את הגביע בראשי האצבעות, כמנהג המקובלים, אבל הגביע נפל. היין נשפך, והמפה הלבנה הוכתמה. בני המשפחה נתקפו הלם. הם חששו שאולי הקב"ה אומר להם, כביכול: אני לא רוצה את הקידוש שלכם, לא רוצה את המצוות שלכם...

אבל חכם שלום נותר רגוע, ובשמחה של מצווה מזג שוב יין לגביע. הפעם עבר הקידוש בשלום. בשעת הסעודה אירעה תקלה נוספת, אבל חכם שלום אמר "ממשיכים הלאה", ובאמת המשיך כאילו לא אירע דבר.

שנה אחר כך, בליל ראש השנה, לפני שהתחיל את הקידוש, אמר חכם שלום בפני כל בני המשפחה: "ברוך ה', השנה שעברה עלינו הייתה שנה טובה וברוכה. ברוך ה', זכינו לחתן ילדים. ברוך ה', זכינו לנכדים. ברוך ה', זכיתי לחבר ספר, וזכיתי למסור שיעורים כל השנה. ברוך ה', הייתה לנו השנה פרנסה, וכולנו היינו בריאים ושלמים. ברוך ה'!

"ומדוע זיכה אותנו הבורא יתברך בכל הטובה הזאת? כי בליל ראש השנה שעבר, כשכל כך הרבה דברים השתבשו, קיבלנו הכול באהבה. ידענו: זה רצון ה'. אנחנו עבדי ה', הוא המלך! מה שהוא רוצה זה מה שיהיה. מה שקורה זה לא מה שנראה לנו שצריך לקרות... אנחנו עושים את ראש השנה כמו שהקב"ה רוצה. כשעמדנו בניסיון וקיבלנו הכל באהבה, נגזר דיננו לטובה. זה היה המפתח, זה היה כרטיס 'זכאי בדין' שקיבלנו בשנה שעברה".

(מתוך 'שש באמרתך' בהוצאת 'יפה נוף')

ואז החילוננו כולנו לבכות בכי מר

הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א

כשאישי ישראל מחליט באמת להתעורר לתשובה, עליו לחשב חשבוננו של עולם, איך עברה השנה ובאילו עניינים ונושאים נכשל, אולם אנו לא ניזיל כרוכלא לפרט את מקומות התורפה שעלינו להתעורר בהם, רק נזכיר מאמר קדוש שזכיתי לשמוע מפה קודשו

של כ"ק אדמו"ר בעל ה'חלקת יהושע' מביאלה זיע"א.

היה זה בליל ערב ראש השנה אחד בשנות בחרותי. נכנסתי בתוך קבוצת בחורים אל חדר קדשו של הרבי, וביקשנו מלפניו שיאיל לומר לפנינו כמה דיבורי חיזוק לקראת יום הדין.

הרבי ישב על מקומו מהורהר ופרץ בבכי מר שזעזע את נשמותינו עד עומק השיתין, ומתוך בכיו פנה ואמר לנו: "אתם קבוצה גדולה של בחורי חמד, ולשוחח עם כל אחד בנפרד על מצבו הפרטי אין זה ביכולתי עכשיו. ובוודאי לב יודע מרת נפשו באילו עניינים נכשל במשך השנה ומה עליו לתקן".

"מה שכן אומר לכם" - המשיך הרבי - "דעו נא, מחר בפרס הלילה מתחדשת עלינו שנה חדשה ואנו נכנסים לימי ראש השנה. בתפילות ימים קדושים הללו אנו מתפללים הרבה 'זוכרנו לחיים מלך חפץ בחיים' ואומרים: 'קדוש אתה נורא שמך', ומבקשים: 'ויידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו'. ועל כל אחד להתבונן, באיזה פה הוא עומד לומר את התיבות הקדושות הללו, באיזו נשמה הוא עומד להתפלל את התפילות הנוראות האלו, האם אפשר להגות את התפילות הקדושות בפה שנכשל בדיבורים אסורים, האם אפשר לבקש בקשות הללו לאחר שהיו שקועים בחטאים ועוונות רחמנא ליצלן!?"

ומידי אומרו דיבורים מועטים אלו, החילוננו כולנו לבכות בכי מר, ונחלי דמעות זלגו עינינו מהרהורי התשובה שעלו על ליבנו בשעה זו, מכוח דיבוריו שנבעו מלב טהור וקדוש. איני אומר לכם זאת כגוזמא בעלמא, אלא זו הייתה המציאות ללא כחל וסרק. פלגי מים ירדו עפעפינו לשמע אוזן דברים כדרבונות הנוקבים ויורדים חדרי בטן.

והגם שלא חידש לנו שום דבר חידוש, ולכאורה דיבר אלינו דברים פשוטים מאוד, אך כששומעים דיבורים קדושים מפה קדוש וטהור, הדברים היוצאים מן הלב נכנסו לליבנו ופעלו את פעולתם.

(מתוך 'דורש טוב' ראש השנה בהוצאת 'יפה נוף')